

T.C.
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik

ACELE

Sayı : 26425808-010.07.02/
Konu : 30.05.2020 Tarihli ve 8556 Sayılı
Genelgenin Uygulanmasına İlişkin
Açıklamalar

TIP FAKÜLTESİ DEKANLIĞINA

Koronavirüs salgını ile mücadelede gelinen aşamada virüsün yayılma ve bulaşma hızının azalması, vaka artış hızının düşüşe geçmesi yönünde kaydedilen olumlu gelişmeler doğrultusunda kontrollü sosyal hayat sürecine geçilmiş, Sayın Cumhurbaşkanımızın Başkanlığında 28.05.2020 tarihinde toplanan Cumhurbaşkanlığı Kabinesinde Bilim Kurulunun önerileri doğrultusunda kapatılan ve/veya faaliyetleri kısıtlanan işletmelerin faaliyetlerine başlayabileceği kararlaştırılmıştır.

Konu ile ilgili olarak 30.05.2020 tarihli ve 8556 sayılı Genelgenin uygulanmasına ilişkin açıklamalar hakkında Adana Valiliği Özel Kalem Müdürlüğünden alınan 02.06.2020 tarihli ve E.13700 sayılı yazının ve eklerinin bir örneği ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

e-İmzalıdır

Prof.Dr. Mustafa KİBAR
Rektör

Ek: Yazı Örneği ve Ekleri (42 sayfa)

Dağıtım:
TÜM BİRİMLERE

T.C.
ADANA VALİLİĞİ
Özel Kalem Müdürlüğü

ÇOK ACELE
02/06/2020

Sayı : 77366308-870-E.13700
Konu : 30.05.2020 Tarih ve 8556 Sayılı
Genelgemizin Uygulamasına
İlişkin Açıklamalar

- İlgi : a) İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü'nün 16.03.2020 tarihli ve 89780865-153/5361 sayılı yazısı.
b) İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü'nün 21.03.2020 tarihli ve 89780865-153/5760 sayılı yazısı.
c) İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü'nün 30.05.2020 tarihli ve 89780865-153/8556 sayılı yazısı.
ç) İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü'nün 02.06.2020 tarihli ve 89780865-153/8591 sayılı yazısı.

Koronavirüs salgını ile mücadelede geline aşamada virüsün yayılma ve bulaşma hızının azalması, vaka artış hızının düşüşe geçmesi yönünde kaydedilen olumlu gelişmeler doğrultusunda kontrollü sosyal hayat sürecine geçilmiş, Sayın Cumhurbaşkanımızın Başkanlığında 28.05.2020 tarihinde toplanan Cumhurbaşkanlığı Kabinesinde Bilim Kurulunun önerileri doğrultusunda kapatılan ve/veya faaliyetleri kısıtlanan işletmelerin faaliyetlerine başlayabileceği kararlaştırılmıştır.

Bakanlığımızın ilgi (c) Genelgesi ile lokanta, restoran, kafe, pastane, kiraathane, kahvehane, çay bahçesi, dernek lokallerinin (iskambil, okey, tavla oyunları ve nargile satışları ile doğrudan temasa neden olacak şekilde dans/oyun vb. ile bu amaçla yapılan canlı müzik faaliyetleri hariç olmak üzere) 1 Haziran 2020 Pazartesi günü itibariyle belirlenen kurallar dâhilinde saat 22:00'a kadar hizmet vermeye başlaması,

Yüzme havuzu, kaplıca, hamam, sauna, SPA merkezleri vb. işletmelerin 1 Haziran 2020 Pazartesi günü itibariyle belirlenen kurallar dâhilinde saat 22:00'a kadar; spor merkezleri/tesislerinin 24:00'a kadar hizmet vermeye başlaması,

Halka açık alan olan park/bahçe, rekreasyon alanları, piknik alanları, mesire ve ören yerleri ile sahil bantlarında (plajlar) piknik, spor, yürüyüş, gezi, balık tutma vb. faaliyetlere (yerleşim yeri içi park/bahçelerde mangal yapmak hariç olmak üzere) belirlenen kurallar ve mesafe şartlarına uyularak 1 Haziran 2020 Pazartesi gününden itibaren başlanması,

Kamuoyunda sosyete pazarı olarak adlandırılanlar başta olmak üzere sergi ve tezgâhlarda giyim, oyuncak, süs eşyası, çanta vb. zaruri olmayan ihtiyaç maddelerinin satışının yapıldığı tüm pazarlarda belirlenen kurallar ve mesafe şartlarına uyularak 1 Haziran

*Bu belge elektronik imzalıdır. imzalı suretinin aslını görmek için <https://www.e-icisleri.gov.tr/EvrakDogrulama> adresine girerek (Y7Q7Yn-J0FB+p-1Ajof/-N1psZf-vS31DG1o) kodunu yazınız.

2020 Pazartesi gününden itibaren faaliyetlere başlanması,

Ayrıca pandeminin (salgın) yayılmaması ve kontrol altında tutulması için Sağlık Bakanlığı Koronavirüs Bilim Kurulu tarafından her bir faaliyet alanı için ayrı ayrı belirlenen işletme/faaliyet kuralları ve ilgili Bakanlıklar ve kurumlar tarafından yapılan veya yapılabilecek yeni/ilave düzenlemeler göz önünde tutularak anılan faaliyetler için usul ve esasların belirlenerek gerekli Umumi Hıfzıssıhha Kurulu kararlarının alınması,

hususlarına ilişkin talimat gönderilmiştir.

Bu kapsamda, ilgi (c) Genelgemiz dahilindeki uygulamalara esas olmak üzere aşağıdaki açıklamaların yapılması gerekmektedir.

1- Lokanta veya restoran, pastane, kafe, kafeterya, kahvehane, kıraathane, kır bahçesi, dernek lokalleri ve çay bahçeleri faaliyetlerini saat 22:00'a kadar sürdürebileceklerdir. Söz konusu işletmeler saat 22:00'dan sonra temizlik, ertesi güne hazırlık vb. nedenlerle müşteri almamak kaydıyla çalışabileceklerdir.

2- Şehirlerarası yol güzergâhları üzerindeki dinlenme tesisleri içinde yer alan lokanta, restoran vb. yerlerin kapanış saatleri İl/İlçe Hıfzıssıhha Kurulları tarafından belirlenecektir.

3- İlgi (c) Genelge kapsamında faaliyete başlayacak iş yerlerinde temasa neden olabilecek iskambil, okey, tavla oyunları ve nargile satışına geçici bir süreliğine izin verilmeyecektir.

4- Bu işletmelerde kişiler arası mesafe ihlaline ve temasa neden olabilecek dans/oyun vb. amaçlarla **müzik (canlı müzik dahil) kesinlikle yapılmayacaktır**. Sadece müşterilerin dinlemesine yönelik müzik yapılmasına müsaade edilecektir.

5- İlgi (a) ve (b) Genelgelerimiz kapsamında faaliyetleri geçici süreliğine durdurulan internet kafeler, playstation vb. oyun salonları ile gazino, pavyon, meyhane, bar, birahane, taverna, disko ve benzeri yerlerin faaliyetlerine ilişkin kısıtlama geçici bir süreliğine devam edecektir.

6- İlgili federasyonların izni ile yapılacak müsabaka, antrenman ve hazırlık süreçleri hariç olmak üzere spor merkezleri, tesisleri ve salonlarında takım ve temas halindeki sporlar, müsabakalar, eğlence amaçlı maçlar (futbol, basketbol, voleybol, tekvando, güreş, karate vb.) veya kişilerin birbirleriyle yakın temasını gerektiren antrenmanlara ilişkin getirilen kısıtlamalar geçici bir süreliğine devam edecektir.

7- Bakanlığımızca salgınla mücadelenin koordine edilmesi, alınacak tedbirlerle halk sağlığının en etkin şekilde korunması amacıyla Bilim Kurulunun tavsiyeleri göz önünde tutularak faaliyete başlaması öngörülen işletmeler için belirlenen kurallar/rehberler yazı ekinde gönderilmiştir.

8- Koronavirüs salgını ile mücadelenin dinamik bir süreç olduğu göz önüne alınarak; Valilik/Kaymakamlıklarca Sağlık Bakanlığı Koronavirüs Bilim Kurulu, ilgili Bakanlıklar ile yetkili kamu kurum ve kuruluşlarının sürece ilişkin yapacağı/yaptığı tüm düzenlemelerin her bir faaliyet konusu için öncelikli olarak değerlendirilmesi, uygulamanın sürekli gözden geçirilmesi ve gerekli hallerde Umumi Hıfzıssıhha Kanunu çerçevesinde kararların alınması gerekmektedir.

9 - Valilik/Kaymakamlıklarca Umumi Hıfzıssıhha Kanunu çerçevesinde alınacak kararlara ilişkin şikâyet ve gerekli hallerde denetim yetkisi saklı kalmak kaydıyla Turizm İşletme Belgeli konaklama tesisleri, lokanta ve restoranların koronavirüs salgını ile ilgili alınacak tedbirler kapsamında denetimi Kültür ve Turizm Bakanlığınca yerine getirilecektir.

10- Valilik/Kaymakamlıklarca Turizm İşletme Belgeli olan konaklama tesisleri, lokanta

*Bu belge elektronik imzalıdır. imzalı suretinin aşını görmek için <https://www.e-icisleri.gov.tr/EvrakDogrulama> adresine girerek (YFQ7Yn-JOFB+p-1A)0f/-N1psZf-vs31DG1o) kodunu yazınız.

ve restoranlar dışındaki işletmelerin faaliyetleri halk sağlığı uzmanı, yerel yönetim temsilcileri, iş sağlığı uzmanı ve makine mühendisinin bulunduğu asgari beş kişilik bir komisyon tarafından en az **on beş günde bir** denetlenecektir.

Valilik/Kaymakamlıklarca uygulamanın Bakanlığımızın 30.05.2020 tarih ve 8556 sayılı Genelgesi ve yukarıda belirtilen çerçevede yürütülmesine dair ilgi (d) sayılı yazı ekte gönderilmiştir.

Bilgi ve gereğini önemle rica ederim.

Mahmut DEMİRTAŞ
Vali

Ek:

- 1- Yazı (3 Sayfa)
- 2- Çay Bahçelerinde Alınması Gereken Önlemler
- 3- Dernek Lokallerinde Alınması Gereken Önlemler
- 4- Kahvehane ve Kiraathanelerde Alınması Gereken Önlemler
- 5- Günübürlük Hamam, Sauna, Buhar Odaları, Jakuzi, Kaplıca Ve Kapalı Yüzme Havuzlarında Uyulması Gereken Önlemler
- 6- Lokanta, Restoran, Kafe vb. İşyerlerinde Alınması Gereken Önlemler
- 7- Sosyete Pazarlarında Alınması Gereken Önlemler
- 8- Spor Merkezleri - Tesisleri vb. Yerlerde Alınması Gereken Önlemler
- 9- Plaj ve Yüzme Alanları ile Park/Bahçe, Rekreasyon Alanlarında Alınması Gereken Önlemler
- 10- Plajlarda Şezlong Dizilimi

Dağıtım:

Gereği:

ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE
BAŞKANLIĞINA
VALİ YARDIMCILARINA
KAYMAKAMLIKLARA
15 İLÇE BELEDİYE
BAŞKANLIKLARINA
İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜNE
İL JANDARMA KOMUTANLIĞINA
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL
MÜDÜRLÜĞÜNE
İL TİCARET MÜDÜRLÜĞÜNE
SANAYİ VE TEKNOLOJİ İL
MÜDÜRLÜĞÜNE
İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜĞÜNE
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI 5. BÖLGE
MÜDÜRLÜĞÜNE
AİLE ÇALIŞMA VE SOSYAL
HİZMETLER İL MÜDÜRLÜĞÜNE
İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE

Bilgi:

6. MEKANİZE PİYADE TÜMEN
KOMUTANLIĞINA
10. TANKER ÜS KOMUTANLIĞINA
JANDARMA BÖLGE KOMUTANLIĞINA
ADANA CUMHURİYET
BAŞSAVCILIĞINA
MİT BÖLGE BAŞKANLIĞINA

*Bu belge elektronik imzalıdır. imzalı suretinin aslını görmek için <https://www.e-icisleri.gov.tr/EvrakDogrulama> adresine girerek (YTQ7Yn-JOFB+p-1Ajof/-NipsZf-vS3LDG1o) kodunu yazınız.

KÜLTÜR VE TURİZM İL
MÜDÜRLÜĞÜNE
İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜNE
ADANA VERGİ DAİRESİ
BAŞKANLIĞINA
GENÇLİK VE SPOR İL
MÜDÜRLÜĞÜNE
DEFTERDARLIK
ADANA İL SİVİL TOPLUMLA
İLİŞKİLER MÜDÜRLÜĞÜNE
ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI
BİRLİĞİ BAŞKANLIĞINA

*Bu belge elektronik imzalıdır. imzalı suretinin aslını görmek için <https://www.e-icisleri.gov.tr/EvrakDogrulama> adresine girerek (YTQ7Yn-JOFB+p-1A]of/-N1ps2f-v831DG1o) kodunu yazınız.

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
İller İdaresi Genel Müdürlüğü

ÇOK ACELE
02/06/2020

Sayı : 89780865-153-E.8591
Konu : 30.05.2020 Tarih ve 8556 Sayılı
Genelgemizin Uygulamasına
İlişkin Açıklamalar

- İlgi : a) 16.03.2020 tarihli ve 5361 sayılı Genelgemiz.
b) 21.03.2020 tarihli ve 5760 sayılı Genelgemiz.
c) 30.05.2020 tarihli ve 8556 sayılı Genelgemiz.

Koronavirüs salgını ile mücadelede gelinen aşamada virüsün yayılma ve bulaşma hızının azalması, vaka artış hızının düşüğe geçmesi yönünde kaydedilen olumlu gelişmeler doğrultusunda kontrollü sosyal hayat sürecine geçilmiş, Sayın Cumhurbaşkanımızın Başkanlığında 28.05.2020 tarihinde toplanan Cumhurbaşkanlığı Kabinesinde Bilim Kurulunun önerileri doğrultusunda kapatılan ve/veya faaliyetleri kısıtlanan işletmelerin faaliyetlerine başlayabileceği kararlaştırılmıştır.

Bakanlığımızın ilgi (c) Genelgesi ile lokanta, restoran, kafe, pastane, kiraathane, kahvehane, çay bahçesi, dernek lokallerinin (iskambil, okey, tavla oyunları ve nargile satışları ile doğrudan temasa neden olacak şekilde dans/oyun vb. ile bu amaçla yapılan canlı müzik faaliyetleri hariç olmak üzere) 1 Haziran 2020 Pazartesi günü itibariyle belirlenen kurallar dâhilinde saat 22:00'a kadar hizmet vermeye başlaması,

Yüzme havuzu, kaplıca, hamam, sauna, SPA merkezleri vb. işletmelerin 1 Haziran 2020 Pazartesi günü itibariyle belirlenen kurallar dâhilinde saat 22:00'a kadar; spor merkezleri/tesislerinin 24:00'a kadar hizmet vermeye başlaması,

Halka açık alan olan park/bahçe, rekreasyon alanları, piknik alanları, mesire ve öğren yerleri ile sahil bantlarında (plajlar) piknik, spor, yürüyüş, gezi, balık tutma vb. faaliyetlere (yerleşim yeri içi park/bahçelerde mangal yapmak hariç olmak üzere) belirlenen kurallar ve mesafe şartlarına uyularak 1 Haziran 2020 Pazartesi gününden itibaren başlanması,

Kamuoyunda sosyete pazarı olarak adlandırılanlar başta olmak üzere sergi ve tezgâhlarda giyim, oyuncak, süs eşyası, çanta vb. zaruri olmayan ihtiyaç maddelerinin satışının yapıldığı tüm pazarlarda belirlenen kurallar ve mesafe şartlarına uyularak 1 Haziran 2020 Pazartesi gününden itibaren faaliyetlere başlanması,

Ayrıca pandeminin (salgın) yayılmaması ve kontrol altında tutulması için Sağlık Bakanlığı Koronavirüs Bilim Kurulu tarafından her bir faaliyet alanı için ayrı ayrı belirlenen işletme/faaliyet kuralları ve ilgili Bakanlıklar ve kurumlar tarafından yapılan veya

*Bu belge elektronik imzalıdır. İmzalı suretinin aslını görmek için <https://www.e-icisleri.gov.tr/EvrakDogrulama> adresine girilerek (vUrThN-gaxbhc-rKwPkQ-WkOcT6-aI7+RCda) kodunu yazınız.

yapılabilecek yeni/ilave düzenlemeler göz önünde tutularak anılan faaliyetler için usul ve esasların belirlenerek gerekli Umumi Hıfzıssıhha Kurulu kararlarının alınması,

hususlarına ilişkin talimat gönderilmiştir.

Bu kapsamda, ilgi (c) Genelgemiz dahilindeki uygulamalara esas olmak üzere aşağıdaki açıklamaların yapılması gerekmektedir.

1- Lokanta veya restoran, pastane, kafe, kafeterya, kahvehane, kıraathane, kır bahçesi, dernek lokalleri ve çay bahçeleri faaliyetlerini saat 22:00'a kadar sürdürebileceklerdir. Söz konusu işletmeler saat 22:00'dan sonra temizlik, ertesi güne hazırlık vb. nedenlerle müşteri almamak kaydıyla çalışabileceklerdir.

2- Şehirlerarası yol güzergâhları üzerindeki dinlenme tesisleri içinde yer alan lokanta, restoran vb. yerlerin kapanış saatleri İl/İlçe Hıfzıssıhha Kurulları tarafından belirlenecektir.

3- İlgi (c) Genelge kapsamında faaliyete başlayacak iş yerlerinde temasa neden olabilecek iskambil, okey, tavla oyunları ve nargile satışına geçici bir süreliğine izin verilmeyecektir.

4- Bu işletmelerde kişiler arası mesafe ihlaline ve temasa neden olabilecek dans/oyun vb. amaçlarla **müzik (canlı müzik dahil) kesinlikle yapılmayacaktır**. Sadece müşterilerin dinlemesine yönelik müzik yapılmasına müsaade edilecektir.

5- İlgi (a) ve (b) Genelgelerimiz kapsamında faaliyetleri geçici süreliğine durdurulan internet kafeler, playstation vb. oyun salonları ile gazino, pavyon, meyhane, bar, birahane, taverna, disko ve benzeri yerlerin faaliyetlerine ilişkin kısıtlama geçici bir süreliğine devam edecektir.

6- İlgili federasyonların izni ile yapılacak müsabaka, antrenman ve hazırlık süreçleri hariç olmak üzere spor merkezleri, tesisleri ve salonlarında takım ve temas halindeki sporlar, müsabakalar, eğlence amaçlı maçlar (futbol, basketbol, voleybol, tekvando, güreş, karate vb.) veya kişilerin birbirleriyle yakın temasını gerektiren antrenmanlara ilişkin getirilen kısıtlamalar geçici bir süreliğine devam edecektir.

7- Bakanlığımızca salgınla mücadelenin koordine edilmesi, alınacak tedbirlerle halk sağlığının en etkin şekilde korunması amacıyla Bilim Kurulunun tavsiyeleri göz önünde tutularak faaliyete başlaması öngörülen işletmeler için belirlenen kurallar/rehberler yazı ekinde gönderilmiştir.

8- Koronavirüs salgını ile mücadelenin dinamik bir süreç olduğu göz önüne alınarak; Valilik/Kaymakamlıklarca Sağlık Bakanlığı Koronavirüs Bilim Kurulu, ilgili Bakanlıklar ile yetkili kamu kurum ve kuruluşlarının sürece ilişkin yapacağı/yaptığı tüm düzenlemelerin her bir faaliyet konusu için öncelikli olarak değerlendirilmesi, uygulamanın sürekli gözden geçirilmesi ve gerekli hallerde Umumi Hıfzıssıhha Kanunu çerçevesinde kararların alınması gerekmektedir.

9- Valilik/Kaymakamlıklarca Umumi Hıfzıssıhha Kanunu çerçevesinde alınacak kararlara ilişkin şikâyet ve gerekli hallerde denetim yetkisi saklı kalmak kaydıyla Turizm İşletme Belgeli konaklama tesisleri, lokanta ve restoranların koronavirüs salgını ile ilgili alınacak tedbirler kapsamında denetimi Kültür ve Turizm Bakanlığınca yerine getirilecektir.

10- Valilik/Kaymakamlıklarca Turizm İşletme Belgeli olan konaklama tesisleri, lokanta ve restoranlar dışındaki işletmelerin faaliyetleri halk sağlığı uzmanı, yerel yönetim temsilcileri, iş sağlığı uzmanı ve makine mühendisinin bulunduğu asgari beş kişilik bir komisyon tarafından en az **on beş günde bir** denetlenecektir.

Valilik/Kaymakamlıklarca uygulamanın Bakanlığımızın 30.05.2020 tarih ve 8556 sayılı

*Bu belge elektronik imzalıdır. imzalı suretinin aslını görmek için <https://www.e-icisleri.gov.tr/EvrakDogrulama> adresine girerek (vUrIhN-gexbhc-zKwPkp-WkOCT6-aI7+RCda) kodunu yazınız.

Genelgesi ve yukarıda belirtilen çerçevede yürütülmesi hususunda,
Bilgi ve gereğini önemle arz ve rica ederim.

Ali ÇELİK
Bakan a.
Genel Müdür

Ek:

- 1- Çay Bahçelerinde Alınması Gereken Önlemler
- 2- Dernek Lokallerinde Alınması Gereken Önlemler
- 3- Kahvehane ve Kiraathanelerde Alınması Gereken Önlemler
- 4- Günübirlik Hamam, Sauna, Buhar Odaları, Jakuzi, Kaplıca ve Kapalı Yüzme Havuzlarında Uyulması Gereken Önlemler
- 5- Lokanta, Restoran, Kafe vb. İşyerlerinde Alınması Gereken Önlemler
- 6- Sosyete Pazarlarında Alınması Gereken Önlemler
- 7- Spor Merkezleri/Tesisleri vb. Yerlerde Alınması Gereken Önlemler
- 8- Plaj ve Yüzme Alanları ile Park/Bahçe, Rekreasyon Alanlarında Alınması Gereken Önlemler
- 9- Plajlarda Şezlong Dizilimi

Dağıtım:

Gereği:

81 İL VALİLİĞİNE
JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞINA
EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE

Bilgi:

CUMHURBAŞKANLIĞINA
ADALET BAKANLIĞINA
AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL
HİZMETLER BAKANLIĞINA
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK
BAKANLIĞINA
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞINA
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR
BAKANLIĞINA
GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞINA
HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞINA
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞINA
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA
MİLLİ SAVUNMA BAKANLIĞINA
SAĞLIK BAKANLIĞINA
SANAYİ VE TEKNOLOJİ
BAKANLIĞINA
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞINA
TİCARET BAKANLIĞINA
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI
BAKANLIĞINA

*Bu belge elektronik imzalıdır. imzalı suretinin aslını görmek için <https://www.e-icisleri.gov.tr/EvrakDogrulama> adresine girerek (vUrIhN-gexbhc-rKwFkp-WkOct6-aI7+RCda) kodunu yazınız.

ÇAY BAHÇELERİNDE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

COVID-19 enfeksiyonu damlacık ve temas yoluyla bulaşmaktadır. Çay bahçelerinin açık alanda hizmet sunması, bu alanlara yoğun bir talep olması ve kişiler arası mesafenin korunamaması nedeniyle COVID-19 bulaş riski oluşturabileceği değerlendirildiğinden çay bahçelerinde aşağıdaki kurallara uyulmalıdır.

Çay Bahçelerinde Alınması Gereken Genel Önlemler

1. Çay bahçeleri faaliyetlerini saat 22.00'a kadar sürdürebilecektir.
2. Çay bahçelerinin girişine COVID-19 önlemleri ile ilgili afişler (el yıkama, maske kullanımı ve çay bahçesi içinde uyulması gereken kurallar) asılmalıdır.
3. Çay bahçelerinin giriş ve çıkışlarında en az 1 metre mesafe kuralına uyulmalıdır.
4. İçeride kalabalık oluşmasını engellemek için, dış kapıya içeriye girilmesini engelleyecek basit uyarıcı/engelleyici materyal konulmalıdır. Bu, kapının her iki tarafından tutturularak asılabilecek basit bir kırmızı renkli kordon ya da şerit olabileceği gibi, kasa, plastik duba vb. bir blokaj materyali de olabilir.
5. Çay bahçelerinin girişinde ve içeride el antiseptiği bulundurulmalıdır.
6. Çay bahçelerine maske takılarak girilmeli, yeme/içme faaliyeti dışında maske takılması sürdürülmelidir. Maskesiz gelen müşteriler için maske bulundurulmalıdır.
7. Çay bahçelerinin kapasitesi (çalışanlar dahil) 4 metrekareye bir kişi olacak şekilde belirlenmelidir.
8. Masalar arası mesafe her yönden 1,5 metre, yan yana sandalyeler arası 60 cm olacak şekilde düzenlenir. Grup halinde gelen müşteriler için masa birleştirmeleri yapılması halinde sandalyeler arası 60 cm'lik ve diğer masalarla aradaki 1,5 metrelik mesafe korunmalıdır.
9. Masalarda sadece karşılıklı oturma düzeni sağlanmalıdır. Masa yanlarına sandalye konulmamalı ve oturulmamalıdır.
10. Karşılıklı oturmada masa eni 70 cm'den küçük masalarda çapraz oturma düzeni uygulanmalı veya iki masa birleştirilerek kullanılmalı, böylece karşılıklı oturma mesafesi artırılmalıdır.
11. Bütün masa düzeni kuralları masa şekline bakılmaksızın (kare, dikdörtgen veya daire) her masa için uygulanır.
12. Masa ve sandalyeler her müşteri kullanımının ardından deterjanlı bezle silinmeli, sonrasında da %70'lik alkolle dezenfekte edilmelidir.
13. Masa örtüsü kullanılmamalı şayet kullanılıyorsa her yeni müşteri grubu öncesinde temiz ve hijyenik olanı ile değiştirilmelidir.
14. Servis sadece personel tarafından yapılmalı ve servis süresince mesafe korunmalı, temastan kaçınılmalıdır.
15. Çay /kahve ve diğer içeceklerin servisinde kullanılan bardaklar su ve deterjanla en az 60° C'de yıkanmalıdır.
16. Kişiler içeceklerini çay ocağından kendileri almamalıdır.
17. Çay bahçelerinde yiyecek servisi yapılıyor ise mutfak, çay ocağı ve servis alanları "Covid-19 Kapsamında Restoran, Lokanta ve Kafelerde Alınması Gereken Önlemler Rehberi"ne göre düzenlenmelidir.

18. Bulaş riski yüksek olduğundan şans oyunları (okey, briç, iskambil oyunları, tavla vb.) oynanmamalıdır.

19. Ödemeler tercihen temassız yöntemlerle yapılmalıdır. Ödeme terminallerinde dokunulan yüzeyler %70'lik alkol ile temizlenmelidir.

20. Çay bahçelerinin giriş/çıkışına pedallı ve kapaklı çöp kutusu konulmalı ve düzenli olarak boşaltılmalıdır.

21. Ortak kullanım amacıyla gazete, dergi vb. bulundurulmamalıdır.

22. Çay bahçeleri için genel kullanım alanlarına ve oturma düzenine ilişkin mesafe planı hazırlanmalı, müşteri kapasitesi mesafe planına göre belirlenmeli, bu kapasiteye uygun sayıda müşteri kabul edilmeli ve kapasite bilgisi çay bahçelerinin girişinde görülebilir bir yere asılmalıdır.

Müşterilere Yönelik Önlemler

1. Ateş, öksürük, burun akıntısı, solunum sıkıntısı vb. hastalık semptomları olanlar, COVID-19 tanısı alan veya temaslı olanlar çay bahçelerine alınmamalı, tıbbi maske takılarak en yakın sağlık kuruluşuna yönlendirilmelidir.

2. Dışarıda görünür bir yere asılmış olan içeride uyulması gereken kuralları açıklayan bilgilendirme okunmalı ve belirtilen kurallara uyulmalıdır.

3. Çalışanlar ve müşteriler arasındaki mesafe korunmalıdır.

4. Çay bahçelerine girmeden önce maske takılmalı, içeride yeme/içme faaliyeti dışında maske çıkarılmamalıdır. Bez maske takılması yeterlidir. Bunu yaparken bez maske kullanımına ilişkin kurallara uyulmalıdır.

5. Çay bahçelerine girerken el antiseptiği kullanılmalıdır.

6. Müşterilerin el hijyenine dikkat etmesi sağlanmalıdır. Eller yüze değdirilmemelidir. El hijyenini sağlamak için eller en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkanmalı, su ve sabunun olmadığı durumlarda alkol bazlı el antiseptiği kullanılmalıdır.

7. Çay bahçelerinde yiyecek/içecek tüketilirken "Covid-19 Kapsamında Restoran, Lokanta ve Kafelerde Alınması Gereken Önlemler Rehberi"ne uygun hareket edilmelidir.

Personele Yönelik Önlemler

1. Personelin COVID-19'un bulaş yolları ve korunma önlemleri hususunda bilgilendirilmesi sağlanmalıdır.

2. Çalışanlara giriş kapısında ateş ölçümü yapılmalıdır. Ateş ölçen personel, tıbbi maske ve yüz koruyucu siperlik kullanılmalıdır. Ateşi 38° C'den yüksek olanlar içeri alınmamalıdır. Ateş, öksürük, burun akıntısı, nefes darlığı belirtileri olan / gelişen, COVID-19 tanısı alan veya temaslı çalışanlar tıbbi maske takılarak en yakın sağlık kuruluşuna yönlendirilmelidir.

3. Personelin tümü kuralına uygun maske takmalı, maske nemlendikçe ya da kirlendikçe değiştirilmeli, değiştirilmesi öncesinde ve sonrasında el antiseptiği kullanılmalıdır.

4. Personelin el hijyenine dikkat etmesi sağlanmalıdır. El hijyenini sağlamak için, eller en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkanmalı, su ve sabunun olmadığı durumlarda alkol bazlı el antiseptiği kullanılmalıdır.

5. Personel dinlenme odalarında da en az 1 metrelik mesafeyi korumalı ve maske takmayı sürdürmelidir. Ortak yeme-içme ünitelerinde mesafe kuralına uygun olarak masa ve sandalyeler düzenlenmeli, bu alanların kapasitesi belirlenmeli ve belirlenen kapasite kadar personelin bu alanları kullanması sağlanmalıdır.

6. Personel kıyafetleri günlük olarak değiştirilmelidir.

7. Sahte güven hissi oluşturarak COVID-19 bulaş riskini arttırabileceği için çay bahçelerinde bulaşık yıkayanlar haricindeki çalışanların eldiven kullanımı önerilmemektedir.

Çay Bahçelerinin Temizlenmesi, Dezenfeksiyonu ve Havalandırılması

1. Çay bahçelerinde genel temizlik her gün düzenli olarak su ve deterjanla yapılmalıdır. Sık kullanılan alan ve malzemeler daha sık temizlenmelidir.

2. Yer ve yüzeylerin temizliğinde nemli silme-paspaslama tercih edilmelidir. Toz çıkaran fırça ile süpürme işlemlerinden kaçınılmalıdır.

3. Çay bahçelerinin temizliğinde kapı kolları, telefon ahizeleri, masa yüzeyleri gibi sık dokunulan yüzeylerin temizliğine dikkat edilmelidir. Bu amaçla, su ve deterjanla temizlik sonrası dezenfeksiyon için 1/100 oranında sulandırılmış (5 litre suya yarım küçük çay bardağı) çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) kullanılabilir. Klor bileşikler yüzeylerde korozyon oluşturabilir. Dayanıklı yüzeyler için kullanılması önerilen bir dezenfektandır. Lavabo ve tuvalet dezenfeksiyonu için 1/10 oranında sulandırılmış çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) kullanılmalıdır.

4. Klor bileşiklerinin uygun olmadığı yazar kasa, bilgisayar klavyeleri, telefon ve diğer cihaz yüzeyleri %70'lik alkolle silinerek dezenfeksiyon sağlanmalıdır.

5. Sağlık Bakanlığı tarafından ruhsatlandırılmış yüzey dezenfektanları kullanılabilir.

6. Temizlik bezleri kullanım alanına göre ayrılmalı ve her kullanım sonrası uygun şekilde temizlenmelidir. Yıkayabilen, tekrar kullanılan temizlik malzemelerinin en az 60° C'de yıkanması önerilir.

7. Tuvaletlere el yıkama ve maske kullanımı ile ilgili afişler asılmalıdır.

8. Tuvaletlere tuvalet kağıdı ve tek kullanımlık kâğıt havlu konulmalıdır. Hava ile el kurutma cihazları çalıştırılmamalıdır.

9. Tuvaletlerde sıvı sabun bulundurulmalı ve devamlılığı sağlanmalıdır.

10. Tuvaletlerdeki batarya ve sabunluklar mümkünse fotoselli olmalıdır.

11. Temizlik yapan personelin tıbbi maske ve eldiven kullanması sağlanmalıdır. Temizlik sonrasında personel maske ve eldivenlerini çıkarıp çöp kutusuna atmalı, ellerini en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkamalıdır.

DERNEK LOKALLERİNDE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

COVID-19 enfeksiyonu damlacık ve temas yoluyla bulaşmaktadır. Dernek lokalleri genellikle kapalı alanda hizmet sunmaları nedeniyle COVID-19 bulaş açısından risk oluşturmaktadır. Bu nedenle dernek lokallerinde aşağıdaki kurallara uyulmalıdır.

Dernek Lokallerinde Alınması Gereken Genel Önlemler

1. Dernek lokalleri faaliyetlerini saat 22.00'a kadar sürdürebilecektir.
2. Dernek lokallerinin girişine COVID-19 önlemleri ile ilgili afişler (el yıkama, maske kullanımı ve lokal içinde uyulması gereken kurallar) asılmalıdır.
3. Dernek lokallerinin giriş ve çıkışlarında en az 1 metre mesafe kuralına uyulmalıdır.
4. İçeride kalabalık oluşmasını engellemek için, dış kapıya içeriye girilmesini engelleyecek basit uyarıcı/engelleyici materyaller konulmalıdır. Bu kapının her iki tarafından tutturularak asılabilecek basit bir kırmızı renkli kordon ya da şerit olabileceği gibi, kasa, plastik duba vb. bir blokaj materyali de olabilir.
5. Dernek lokallerinin girişinde ve içeride el antiseptiği bulundurulmalıdır.
6. Dernek lokallerine maske takılarak girilmeli, lokal içinde de maske takılması sürdürülmelidir. Maskesiz gelen dernek üyeleri ve misafirler için lokalde maske bulundurulmalıdır.
7. Dernek lokalinde üyeler, misafirler ve çalışanların el hijyenini sağlamalarına yönelik gerekli tedbirler alınmalıdır.
8. Dernek lokallerinin kapasitesi (çalışanlar dahil) 4 metrekareye bir kişi olacak şekilde belirlenmelidir.
9. Masalar arası mesafe her yönden 1,5 metre, yan yana sandalyeler arası 60 cm olacak şekilde düzenlenmelidir. Grup halinde gelen müşteriler için masa birleştirmeleri yapılması halinde sandalyeler arası 60 cm'lik ve diğer masalarla arasındaki 1,5 metrelik mesafe korunmalıdır.
10. Masalarda sadece karşılıklı oturma düzeni sağlanmalıdır. Masa yanlarına sandalye konulmamalı ve oturulmamalıdır.
11. Karşılıklı oturmada masa eni 70 cm'den küçük masalarda çapraz oturma düzeni uygulanmalı veya iki masa birleştirilerek kullanılmalı, böylece karşılıklı oturma mesafesi artırılmalıdır.
12. Bütün masa düzeni kuralları masa şekline bakılmaksızın (kare, dikdörtgen veya daire) her masa için uygulanmalıdır.
13. Masa ve sandalyeler her müşteri kullanımının ardından deterjanlı bezle silinmeli, sonrasında da %70'lik alkolle dezenfekte edilmelidir.
14. Masa örtüsü kullanılmamalı şayet kullanılıyorsa her yeni müşteri grubu öncesinde temiz ve hijyenik olanı ile değiştirilmelidir.
15. Servis sadece personel tarafından yapılmalı ve servis süresince mesafe korunmalı, temastan kaçınılmalıdır.
16. Çay/kahve ve diğer içeceklerin servisinde kullanılan bardaklar su ve deterjanla en az 60° C'de yıkanmalıdır.

17. Dernek lokallerinde yiyecek ve içecek servisi yapılıyor ise mutfak, çay ocağı ve servis alanları "Covid-19 Kapsamında Restoran, Lokanta ve Kafelerde Alınması Gereken Önlemler Rehberi"ne göre düzenlenmelidir.

18. Bulaş riski yüksek olduğundan şans oyunları (okey, briç, iskambil oyunları, tavla vb.) oynanmamalıdır.

19. Kasada ödeme alan personel maske ve siperlik kullanmalıdır. Kasa önünde sıra beklerken durulması gereken yerlere, müşterilerin aralarında en az bir metre mesafe olacak şekilde yer işaretlemesi yapılmalıdır. Ödeme noktalarında dezenfektan bulundurulmalıdır.

20. Ödemeler tercihen temassız yöntemlerle yapılmalıdır. Ödeme terminallerinde dokunulan yüzeyler %70'lik alkol ile temizlenmelidir.

21. Dernek lokali giriş-çıkışına pedallı ve kapaklı çöp kutusu konulmalı, düzenli olarak boşaltılmalıdır.

22. Ortak kullanım amacıyla gazete, dergi vb. bulundurulmamalıdır.

23. Dernek lokali sorumluları genel kullanım alanlarına ve oturma düzenine ilişkin mesafe planı hazırlamalı, müşteri kapasitesi mesafe planına göre belirlemeli, bu kapasiteye uygun sayıda müşteri kabul etmeli ve kapasite bilgisi dernek lokallerinin girişinde görülebilir bir yere asılmalıdır.

Dernek Üyeleri ve Misafirlerine Yönelik Önlemler

1. Ateş, öksürük, burun akıntısı, solunum sıkıntısı vb. hastalık semptomları olanlar, COVID-19 tanısı alan veya temaslı olanlar dernek lokallerine alınmamalı, tıbbi maske takılarak en yakın sağlık kuruluşuna yönlendirilmelidir.

2. İçeriye girmeden görünür bir yere asılmış olan içeride uyulması beklenen kuralları açıklayan bilgilendirme okunmalı ve belirtilen kurallara uyulmalıdır.

3. Dernek üyeleri ve misafirleri ile çalışanlar arasında mesafe korunmalıdır.

4. Dernek lokaline girmeden önce maske takılmalı, içeride maske çıkarılmamalıdır. Bez maske takılması yeterlidir. Bunu yaparken bez maske kullanımına ilişkin kurallara uyulmalıdır.

5. Dernek üyeleri ve misafirlerinin el hijyenine dikkat etmesi sağlanmalıdır. Eller yüze değdirilmemelidir. El hijyenini sağlamak için, eller en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkanmalı, su ve sabunun olmadığı durumlarda el antiseptiği veya en az %70 alkol içeren kolonya kullanılmalıdır.

6. Dernek lokalinde yiyecek/içecek hizmeti verilmesi halinde "Covid-19 Kapsamında Restoran, Lokanta ve Kafelerde Alınması Gereken Önlemler Rehberi"ne uygun hareket edilmelidir.

Personele Yönelik Önlemler

1. Personelin COVID-19'un bulaş yolları ve korunma önlemleri hususunda bilgilendirilmesi sağlanmalıdır.

2. Personele giriş kapısında ateş ölçümü yapılmalıdır. Ateş ölçen personel, tıbbi maske ve yüz koruyucu kullanılmalıdır. Ateşi 38° C'den yüksek olanlar içeri alınmamalıdır. Ateş, öksürük, burun akıntısı, nefes darlığı belirtileri olan / gelişen, COVID-19 tanısı alan veya temaslı çalışanlar tıbbi maske takılarak en yakın sağlık kuruluşuna yönlendirilmelidir.

3. Personelin tümü kuralına uygun maske takmalı, maske nemlendikçe ya da kirlendikçe değiştirilmeli, değiştirilmesi öncesinde ve sonrasında el antiseptiği kullanılmalıdır.

4. Personelin el hijyenine dikkat etmesi sağlanmalıdır. El hijyenini sağlamak için, eller en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkanmalı, su ve sabunun olmadığı durumlarda alkol bazlı el antiseptiği kullanılmalıdır.

5. Personel dinlenme odalarında en az 1 metrelik mesafe kuralı korunmalı ve maske takmaya devam edilmelidir. Ortak yeme-içme ünitelerinde de mesafe kurallarına uygun olarak masa ve sandalyeler düzenlenmeli, bu alanların kapasitesi belirlenmeli ve belirlenen kapasite kadar personelin bu alanları kullanması sağlanmalıdır.

6. Personel kıyafetleri günlük olarak değiştirilmelidir.

7. Sahte güven hissi oluşturarak COVID-19 bulaşma riskini arttırabileceği için dernek lokallerinde bulaşık yıkayanlar haricindeki çalışanların eldiven kullanımı önerilmemektedir.

Dernek Lokallerinin Temizlenmesi, Dezenfeksiyonu ve Havalandırılması

1. Dernek lokallerinde genel temizlik her gün düzenli olarak su ve deterjanla yapılmalıdır. Sık kullanılan alan ve malzemeler daha sık temizlenmelidir.

2. Yer ve yüzeylerin temizliğinde nemli silme-paspaslama tercih edilmelidir. Toz çıkaran fırça ile süpürme işlemlerinden kaçınılmalıdır.

3. Dernek lokallerinin temizliğinde kapı kolları, telefon ahizeleri, masa yüzeyleri gibi sık temas edilen yüzeylerin temizliğine dikkat edilmelidir. Bu amaçla, su ve deterjanla temizlik sonrası dezenfeksiyon için 1/100 oranında sulandırılmış (5 litre suya yarım küçük çay bardağı) çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) kullanılabilir. Klor bileşikleri yüzeylerde korozyon oluşturabilir. Dayanıklı yüzeyler için kullanılması önerilen bir dezenfektandır. Lavabo ve tuvalet dezenfeksiyonu için 1/10 oranında sulandırılmış çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) kullanılmalıdır.

4. Klor bileşiklerinin uygun olmadığı yazar kasa, bilgisayar klavyeleri, telefon ve diğer cihaz yüzeyleri en az %70'lik alkolle silinerek dezenfeksiyon sağlanmalıdır.

5. Sağlık Bakanlığı tarafından ruhsatlandırılmış yüzey dezenfektanları kullanılmalıdır.

6. Temizlik bezleri kullanım alanına göre ayrılmalı ve her kullanım sonrası uygun şekilde temizlenmelidir. Yıkayabilen, tekrar kullanılan temizlik malzemelerinin en az 60° C'de yıkanmalıdır.

7. Tuvaletlere el yıkama ve maske kullanımı ile ilgili afişler asılmalıdır.

8. Tuvaletlere tuvalet kağıdı ve tek kullanımlık kâğıt havlu konulmalıdır. Hava ile el kurutma cihazları çalıştırılmamalıdır.

9. Tuvaletlerde sıvı sabun bulundurulmalı ve devamlılığı sağlanmalıdır. Antiseptik içeren sabuna gerek yoktur.

10. Tuvaletlerdeki batarya ve sabunluklar mümkünse fotoselli olmalıdır.

11. Temizlik yapan personelin tıbbi maske ve eldiven kullanması sağlanmalıdır. Temizlik sonrasında personel maske ve eldivenlerini çıkarıp kapalı ve pedallı çöp kutusuna atmalı, ellerini en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkamalıdır.

12. Merkezi havalandırma sistemleri bulunan lokallerin havalandırması temiz hava sirkülasyonunu sağlayacak şekilde düzenlenmeli, havalandırma sistemlerinin bakımı ve filtre

değişimleri üretici firma önerileri doğrultusunda yapılmalıdır. Klima ve vantilatörler (buharlı olanlar dahil) kullanılmamalıdır.

13. Dernek lokalleri pencereler açılarak sık sık havalandırılmalıdır.

GÜNÜBİRLİK HAMAM, SAUNA, BUHAR ODALARI, JAKUZİ, KAPLICA ve KAPALI YÜZME HAVUZLARINDA UYULMASI GEREKEN ÖNLEMLER

A-GENEL ESASLAR

1.Koronavirüs salgınının yayılmasının engellenmesi için bu Genelge dışında diğer Bakanlıklar ve kamu kurum veya kuruluşları tarafından ilan edilmiş/edilecek tedbirlere de işletmelerin uymaları için gerekli tedbirler ve kararlar alınacak, Bakanlıklar ve kamu kurum veya kuruluşlarının almış olduğu kararlar kapsamında uygulamada sorun olması durumunda gerekli koordinasyon sağlandıktan sonra uygulamanın yürütülmesi sağlanacaktır.

2.Tüm işletmeler için temizlik/hijyen uygulamaları ve süreçleri ile müşteri ve personelde hasta, semptomlu, şüpheli durumların varlığı ve acil hallerde ulaşılabilecek/yönlendirilecek kişi/kurumları, hastalık belirtileri gösteren müşteriye personelin yaklaşımını ve alınacak önlemleri kapsayan "İşletme İçi Salgın Tedbir Planı" hazırlanacaktır. Bu planın hazırlanması için Sağlık Bakanlığının yayınladığı COVID-19 Rehberinin ilgili bölümünden yararlanılacak ve bu Planda aşağıdaki hususlara yer verilmesi sağlanacaktır.

a. İşletmenin koronavirüs sorumlusu/sorumlularının ad, soyad ve telefon numaraları,
b. İşletme, müşteri ve çalışanlara ilişkin tedbirler, denetim ve sosyal mesafe önlemleri,
c. İşletme personeline yönelik takip ve denetimin ne şekilde olacağı,
d. Müşterilerin ve personelin işletmenin tüm alanlarını kullanırken uymaları gereken sağlık ve hijyen kuralları,

e. Genel kullanım alanlarının (tuvalet, lavabo vb.) temizliği/dezenfekte edilme sıklığı (en fazla 2 saati aşmamak kaydıyla), temizlik/dezenfeksi için kullanılacak araç, gereç ve malzemeler ile bunların kullanımına ilişkin standartlar,

f. İşletmeye kabulü yapılacak gıda ve temizlik maddeleri gibi işletme dışından gelen her türlü malzemenin kabul usul ve esasları, bu malzemeleri getiren kişilerle temas edecek işletme personelinin ad, soyad ve telefon bilgileri ile bu kişilerle temasının en aza indirilmesine yönelik tedbirler (ilgili personel temas ettiği kişilerin ad, soyad ve telefon bilgilerini kayıt altına alacak ve bu bilgiler 14 gün süreyle muhafaza edilecektir.),

g.Müşteri ve personelde hasta, semptomlu, şüpheli durumların varlığı ve acil hallerde ulaşılabilecek/yönlendirilecek işletmeye en yakın sağlık kuruluşu, adresi, telefon numarası, kuruluştaki irtibata geçilecek görevliler ve bunların telefon numaraları, yer alacaktır.

3.Plan düzenli aralıklarla değerlendirilecek, uygulamada karşılaşılan sorunlar, getirilen çözümler ve kamu kurum veya kuruluşlarınca uygulamaya konulan diğer veya ilave tedbirler dikkate alınarak güncellenecektir.

4.Tesis işletmecileri, tesisin tamamında sosyal mesafe önlemlerini almakla yükümlü olacaktır. Genel kullanım alanlarına ve oturma düzenine ilişkin bu Genelgede belirtilen mesafeler göz önüne alınarak oturma planı hazırlanır, tesisin müşteri kapasitesi mesafe planına göre belirlenir, bu kapasiteye uygun sayıda müşteri kabul edilir ve kapasite bilgisi tesisin girişinde görülebilir bir yere asılır. Ayrıca, tesis giriş holünde veya dış cephesinde ve müşteri ile personelin kolayca görebileceği genel kullanım alanlarında, tesiste uygulanan ve uyulması gereken COVID-19 tedbirleri ve kurallarının yer aldığı panolar düzenlenir.

5.Koronavirüs sorumlusu/sorumluları tarafından gerektiğinde ibraz edilmek üzere hijyen ve temizlik tedbirlerinin kontrolü başta olmak üzere her tedbir alanına ilişkin günlük/periyojik izleme formları ve kontrol listeleri hazırlanacaktır.

6.Korona virüs sorumlusu/sorumluları söz konusu formları kullanarak günlük olarak işletmede alınan tedbirleri denetleyecek, aksaklıkları giderecek ve varsa alınması gereken ilave tedbirler konusunda işletme sahibini/yönetimini bilgilendirecektir.

7.İşletme İçi Salgın önleme Tedbir Planı kapsamında uyulması gereken kuralları gösteren afişler işletmede personel ve müşterilerin kolaylıkla görebileceği alanlara asılacaktır.

8.Söz konusu işletmelerde çalışanların ve işletmecilerin tıbbi/bez maske veya siperlik kullanması zorunludur.

9.Müşteriler işletmeye maskeli olarak kabul edilecektir.

10.İşletme girişinde talep edilmesi halinde müşterilere verilmek üzere yeterli miktarda maske hazır bulundurulacaktır.

11.İşletme girişinde herkesin (çalışanlar dahil) termal kamera veya temassız dijital termometre ile ateşleri ölçülecektir. Ateşi 38 dereceden yüksek olduğu tespit edilen müşteri/müşteriler içeri alınmayarak en yakın sağlık kuruluşuna yönlendirilecektir.

12.İşletme girişlerinde dezenfektan bulundurulacak ve müşterilerin ellerini dezenfektan ile temizlemelerinden sonra içeri girişleri sağlanacaktır.

13.İşletme bünyesinde bulunan mescitler 22/05/2020 tarihli ve 8357 sayılı Genelge hükümlerine uygun olarak kullanıma açılacaktır. Mescitlerin anılan Genelge kapsamında kullanımına ilişkin gerekli bilgilendirmeler/uyulması gereken kurallar (afiş, pano vb.) mescit girişlerine asılacak, bu koşullar haricinde mescitlerin kullanılmasına kesinlikle müsaade edilmeyecektir.

14.Günübirlik hamam, kaplıca, sauna, buhar odaları ile kapalı havuz ve jakuziler mümkünse randevu ile çalışmalıdır. Yapılan bütün işlemler (tarih, müşterinin hangi alanları kullandığı, hizmet eden personel ile giriş-çıkış saatleri) kayıt altına alınmalıdır.

15.Bu alanların girişinde alkol bazlı el antiseptiği veya en az %70'lik alkol içeren kolonya bulundurulmalıdır. El antiseptiğinin doluluk durumu belirli aralıklarla kontrol edilmeli ve her zaman dolu olması sağlanmalıdır.

16.Günübirlik hamamlarda ağız burun ve yüze yakın temas içeren köpük masajı ya da kese gibi uygulamalar COVID-19 bulaşması açısından riskli olduğundan yapılmamalıdır.

17.Mikrobiyolojik kalite için rutin testler mevzuata uygun olarak yapılmalıdır.

18.Kapalı havuzlarda toplu egzersiz, inhaloterapi, dalış dersleri vb. aktiviteler salgın süresince yapılmamalıdır.

19.Duş bataryası, musluk, sabunluk vb. malzemelerin sensörlü olanlarının kullanımı teşvik edilmelidir.

20.Bu alanlardaki kafe ve restoran benzeri hizmet bölümleri kapalı olmalıdır. Su, meşrubat ve ambalajlı dondurma dışında içecek ve yiyecek satışı yapılmamalıdır. Kafe ve restoran hizmeti verilmeye başlanması durumunda COVID-19 Kapsamında Turizm İşletme Belgeli Restoran, Lokanta, Kafe ve Yeme-İçme İşletmelerinde Alınması Gereken Önlemlere uyulmalıdır.

21.Bu alanların otel, apart otel vb. konaklama tesisi içinde olması durumunda Sağlık Bakanlığı COVID-19 Kapsamında Konaklama Tesisleri İçin Korunma ve Kontrol Önerilerine uyulmalıdır.

B- ORTAM DÜZENLEMESİ

1. Günübirlik hamam, kaplıca, sauna, buhar odaları ile kapalı havuz ve jakuzilerde COVID-19 kapsamındaki tüm işleyişten sorumlu en az bir personel sürekli olarak bulundurulmalıdır.

2.Bu alanlarda görüntür yerlere önlemlerle ilgili afişler (el yıkama, maske kullanımı ve işletmende uyulması gereken kurallar) asılmalıdır.

3.Girişte ve belirli noktalarda el antiseptiği veya el yıkama lavaboları oluşturulmalıdır.

4.Bu alanlarda kalabalık oluşmasını engellemek için, dış kapıya içeriye girilmesini engelleyecek basit bir uyarıcı/engelleme koyulmalıdır.

5.Günübirlik Hamam, Sauna, Buhar Odaları ile Jakuzilerde çalışanlar dahil 4 metrekareye 1 kişi olacak şekilde kapasite belirlenmelidir.

6.Kapalı havuz içinde 8 metrekareye 1 kişi olacak şekilde kapasite belirlenmelidir.

7.Sauna, masaj salonları ve çocuk kulüpleri mümkün olduğu kadar kullanılmamalıdır. Kullanımı durumunda rezervasyonla sınırlı sayıda kayıt tutularak kullanılmalı, bu alanların mekanik temizlikleri ve havalandırmaları düzenli aralıklar ile yapılmalıdır.

8.Fizik tedavi birimlerinde kişisel odalarda yapılan uygulamalar sırasında sosyal mesafe kuralına dikkat edilmeli, bu odalarda çoklu kullanıma izin verilmemelidir

9.Dinlenme koltukları ve şezlonglar arası mesafe en az 1,5 metre olmalıdır.

10.Şezlongların üzerinde kumaş minder kullanılmamalıdır. Yıkatabilir/silinebilir minderler kullanılmalı ve her kullanımdan sonra temizlenmelidir.

11.Soyunma odalarında mesafeye dikkat edilmeli, dolaplar her kullanımdan sonra temizlenmelidir.

12.İşletme tarafından sunulan bornoz ve havlular ambalajlı olmalıdır. Günlük olarak değiştirilmelidir. Bornoz, havlu vb. tekstil ürünleri en az 60 derecede yıkanmalıdır.

C- PERSONELE YÖNELİK ÖNLEMLER

1.Personelin çalışma tarihi, saati ve randevulu müşteri bilgisi kayıt altına alınmalıdır.

2.Çalışan personelin COVID-19'un bulaşma yolları ve korunma önlemleri konusunda bilgilendirilmesi sağlanmalıdır.

3.Ateş, öksürük, burun akıntısı, nefes darlığı gibi belirtileri olan, COVID-19 tanısı alan veya temaslı olan personel çalıştırılmamalıdır.

4.Personele günlük ateş ölçümü yapılmalıdır. Ateş (38°C derecenin üzerinde), öksürük, burun akıntısı, nefes darlığı gibi belirtiler gösteren personel tıbbi maske takılı olarak sağlık kurumuna yönlendirilmelidir. Sağlık Bakanlığı COVID-19 Rehberi doğrultusunda hareket edilmelidir.

5.Çalışan personelin tümü günübirlik hamam, kaplıca, sauna, buhar odaları dışındaki ön ofis, resepsiyon ve dinlenme alanlarında kuralına uygun maske takmalı, maske nemlendikçe ya da kirlendikçe değiştirilmeli, değiştirilmesi öncesinde ve sonrasında el antiseptiği kullanılmalıdır.

6.Günübirlik hamam, kaplıca, sauna, buhar odaları ile kapalı havuz ve jakuzilerde hizmet verme sırasında en az 1 metre olan mesafeye uyulmalıdır.

7.Eldivenin doğru kullanılmaması COVID-19 bulaş riskini artırabileceğinden çalışanlar kart, para veya fiş alırken teması önlemek için eldiven kullanmamalıdır. Ellerin yıkanması veya el antiseptiği kullanılması yeterli olacaktır.

8.Çalışan personelin el hijyenine dikkat etmesi sağlanmalıdır. El hijyenini sağlamak için, eller en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkanmalı, su ve sabunun olmadığı durumlarda alkol bazlı el antiseptiği veya en az %70'lik alkol içeren kolonya kullanılmalıdır. Antiseptik içeren sabun kullanmaya gerek yoktur, normal sabun yeterlidir.

9.Çalışan personel dinlenme alanlarında da en az 1 metrelik mesafeyi korumalı ve maske takmayı sürdürmelidir. Yemek yerken ya da su/çay/kahve içilirken, maske çıkarılacağı için bunun yapıldığı kapalı alanda aynı anda birden fazla kişinin olmaması sağlanmalıdır.

10.Bir metreden yakın temas gerektiren durumlar için tıbbi maske yeterlidir.

D- MÜŞTERİLERE YÖNELİK ÖNLEMLER

1.Ateş, öksürük, burun akıntısı, nefes darlığı gibi belirtileri olan, COVID-19 ve temaslı olan kişiler günübirlik hamam, kaplıca, sauna, buhar odaları ile kapalı havuz ve jakuzileri kullanmamalıdır. Bunun için girişte sağlık beyanı alınmalı, ateş ölçümü yapılmalıdır. Ateş (38°C derecenin üzerindeki), öksürük, burun akıntısı, nefes darlığı gibi belirtiler gelişirse, tıbbi maske takılı olarak sağlık kurumuna yönlendirilmelidir. Sağlık Bakanlığı COVID-19 Rehberi doğrultusunda hareket edilmelidir.

2.Kişiler mesafeye (en az 1 metre) uymaları konusunda uyarılmalıdır.

3.Su ve buharla maskenin ıslanabileceği alanlar dışında beklerken, dinlenirken ya da soyunup giyinirken kişiler maske takmalıdır. Girişte maskesi olmayanlar için maske bulundurulmalıdır.

4.El hijyeni el hijyenine dikkat edilmelidir. El hijyenini sağlamak için, eller en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkanmalı, su ve sabunun olmadığı durumlarda alkol bazlı el antiseptiği veya en az %70'lik alkol içeren kolonya kullanılmalıdır. Antiseptik içeren sabun kullanmaya gerek yoktur, normal sabun yeterlidir.

5.Kişilerin kendilerine ait havlu, bornoz ve peştamal getirmesi/kullanması teşvik edilmelidir. Havlular kişiye özel olmalıdır. Havlu, bornoz, peştamal vb. tekstil ürünleri en az 60 derecede yıkanmalıdır.

6.Hamam taşı kese, lif, sünger gibi malzemeler müşteriye özel olmalı ve başka bir müşteride kullanılmamalıdır. Bu malzemelerin kişide bulunmaması durumunda paketli olarak yeterli sayıda tesiste bulundurulması sağlanmalıdır. Hamam taşı ortak kullanılacaksa her müşteri sonrasında su ve sabunla yıkanmalıdır.

7.Bu alanlardaki plastik ve çelik yüzeylere dokunulduğunda yüze, göze, ağız ve buruna dokunulmamalı, dokunulduğunda eller su ve sabunla yıkanmalı ya da el antiseptiği kullanılmalıdır.

8.COVID-19 temas riskini artıracığından gününbirlik hamam, kaplıca, sauna, buhar odaları ile kapalı havuz ve jakuzilerde uzun süre kalınmamalıdır.

9.COVID-19 ishal belirtileri ile de seyredebileceğinden özellikle tuvalet eğitimi tamamlamamış (dışkı kontrolü olmayan), bez kullanan veya ishal belirtileri olan bebek/çocuklar bu alanlara alınmamalıdır.

10.Çocukların mesafeyi korumaları zor olacağından bu alanlar ebeveyn gözetiminde kullanılmalıdır.

E- CANKURTARANLARA/SAĞLIK PERSONELİNE YÖNELİK ÖNLEMLER

1.Cankurtaranlar/sağlık personeli mutlaka FFP2/N95 maske, eldiven bulundurmalıdır.

2.Restisitasyon (canlandırma) işlemi için; suni solunum maskesi, balon ventilasyon bulundurmalıdır.

3.Cankurtaranlar/sağlık personeli canlandırma ve ilkyardım gibi COVID-19 açısından yüksek riskli girişimler yapıldığından standart enfeksiyon kontrol önlemlerine uygun çalışmalıdır.

4.Cankurtaranlar/sağlık personeli tarafından yapılan canlandırma ve ilkyardım işlemleri 1 metreden yakın temas gerektiren ve aerosol oluşturan işlemler olması nedeniyle bu işlem sırasında mutlaka FFP2/N95 maske ve eldiven kullanılmalıdır.

5.Sağlık personeli kaplıcayı kullanan kişileri COVID-19 semptomları açısından günlük olarak takip etmelidir.

F- TEMİZLİK, DEZENFEKSİYON VE HAVALANDIRMA

1.Bu alanların genel temizliği her gün su ve deterjanla düzenli olarak yapılmalıdır. Toz çıkaran süpürme veya yüksek basınçlı su veya kimyasal püskürtme işlemlerinden kaçınılmalıdır. Temizlik bezleri tek kullanımlık olmalıdır.

2.Havuzların temizliği ve dezenfeksiyonu için ilgili mevzuata uyulmalıdır.

3.Temizlik yapan personelin tıbbi maske ve eldiven kullanması sağlanmalıdır. Temizlik sonrasında personel maske ve eldivenlerini çıkarıp işletmedeki çöp kutusuna atmalı ve ellerini en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkamalıdır.

4.Sık dokunulan yüzeylerin (musluklar, duş bataryaları, kapı kolları, masa-sehpa yüzeyleri şezlonglar, gibi) temizliğine dikkat edilmelidir. Bu amaçla, su ve deterjanla temizlik sonrası dezenfeksiyon için 1/100 sulandırılmış (5 litre suya yarım küçük çay bardağı) çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) kullanılabilir. Klor bileşikleri yüzeylerde korozyon oluşturabilir.

Dayanıklı yüzeyler için kullanılması önerilen bir dezenfektandır. Tuvaletlerin dezenfeksiyonu için 1/10 sulandırılmış çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) kullanılmalıdır.

5.Klor bileşikleri ile temizlik yapılmasının uygun olmadığı yazar kasa, bilgisayar klavyeleri, telefon ve diğer cihaz yüzeyleri %70'lik alkolle silinerek dezenfeksiyon sağlanmalıdır.

6.Ödemelerin tercihen temassız ödeme şekilleriyle yapılması teşvik edilmelidir. Kişiler ödeme terminalini kullanır ve dokunurlarsa hemen arkasından %70'lik alkol ile temizlenmelidir.

7.Kullanılan dezenfektanların Sağlık Bakanlığı tarafından ruhsatlandırılmış olması gereklidir.

8.Dezenfektan ile deterjan vb. kimyasal maddeler karıştırılmamalı, iyi havalandırılan alanlarda hazırlanmalı, güneş görmeyen ve serin alanlarda muhafaza edilmelidir.

9.Banyo, duş yerleri ve tuvaletlerde mesafe kuralına dikkat edilmelidir.

10.Duş bataryası, musluk, sabunluk vb. malzemelerin sensörlü olanlarının kullanımı teşvik edilmelidir.

11.Duş ve tuvaletler sık aralıklarla mümkünse her kullanımdan sonra temizlenmelidir.

12.Tuvalet ve lavabolarda su, sıvı sabun, tuvalet kâğıdı, kâğıt havlu ve çöp kutusu bulundurulmalıdır.

13.Duş, kabin, tuvalet vb. yerlerin kapı ve pencereleri açılarak sık sık havalandırılması sağlanmalıdır.

14.Merkezi havalandırma sistemleri bulunan yerlerin havalandırılma işlemi temiz hava sirkülasyonunu sağlayacak şekilde düzenlenmeli, havalandırma sistemlerinin bakımı ve filtre değişimleri üretici firma önerileri doğrultusunda yapılmalıdır.

15.Serinletme amacıyla vantilatör (su buharlılar dahil) kullanılmamalıdır.

16.Tekerlekli sandalye ve rehabilitasyon amacı ile kullanılan araç-gerecin her kullanımdan sonra uygun şekilde temizliği yapılmalıdır.

KAHVEHANE ve KIRAATHANELERDE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER**A-GENEL ESASLAR**

- 1.Kahve/kıraathaneler faaliyetlerini saat 22.00'a kadar sürdürebilecektir.
- 2.İçeride kalabalık oluşmasını engellemek için, dış kapıya içeriye girilmesini engelleyecek basit bir uyarıcı/engelleyici konulmalıdır. Bu kapının her iki tarafından tutturularak asılabilecek basit bir kırmızı renkli kordon ya da şerit olabileceği gibi, kasa, plastik duba gibi bir blokaj materyali de olabilir.
- 3.Müşteriler ve çalışanlar sosyal mesafe kurallarına uymalı, kişisel hijyene dikkat etmeli ve maske kullanma kurallarına uymalıdır. Kahve/kıraathane girişine COVID-19 kapsamında alınması gereken önlemlerle ilgili afişler (el yıkama, maske kullanımı ve kahve/kıraathane içinde uyulması gereken kurallar) asılmalıdır. Kahve/kıraathanelerin girişinde ve içerde el antiseptiği bulundurulmalıdır
- 4.Kahve/kıraathanelerin giriş ve çıkışına pedallı ve kapaklı çöp kutusu konulmalı ve düzenli olarak boşaltılmalıdır.
- 5.Kahve/kıraathanelere maskesiz müşteri/ çalışan alınmamalıdır. İçerde maske takmaya devam etmelidirler.
- 6.İçeride ortak kullanım amacıyla gazete, dergi vb. bulundurulmamalıdır.
- 7.Bulaşma riski yüksek olduğundan şans oyunları (okey, briç, iskambil oyunları, tavla vb.) oynanmamalıdır.
- 8.Müşterilerden tercihen temassız olmak üzere nakit olmayan ödeme yapımları teşvik edilmelidir. Ödeme terminallerinde dokunulan yüzeyler %70'lik alkol ile temizlenmelidir.
- 9.Masalar arası mesafe her yönden 1,5 metre, yan yana sandalyeler arası 60 cm olacak şekilde düzenlenmelidir.
- 10.Grup halinde gelen misafirler için masa birleştirilebilecek ancak bu durumda da yan yana sandalyeler arası 60 cm kuralı ve diğer masalarla 1,5 metre mesafe kuralı hiçbir şekilde ihlal edilmeyecektir.
- 11.Masalarda sadece karşılıklı oturma düzeni sağlanmalıdır. Masa yanlarına sandalye konulmamalı ve masa yanlarına oturma düzeni oluşturulmamalıdır.
- 12.Karşılıklı oturmada masa eni 70 cm'den küçük masalarda çapraz oturma düzeni uygulanır veya iki masa birleştirilerek kullanılır, böylece karşılıklı oturma mesafesi artırılır.
- 13.Bütün masa düzeni kuralları masa şekline bakılmaksızın (kare, dikdörtgen veya daire) her masa için uygulanır.
- 14.Masa/sandalyeler her müşteri sonrasında %70'lik alkolle silinmeli, masa örtüsü kullanılmamalı, kullanılıyorsa her yeni müşteri grubu öncesinde temiz olanı ile değiştirilmelidir.
- 15.Servis personeli, servis esnasında mesafeyi korumalı ve temastan kaçınmalıdır.
- 16.Kişiler içeceklerini çay ocağından kendileri almamalıdır.
- 17.Çay /kahve ve diğer içeceklerin servisinde kullanılan bardaklar su ve deterjanla yıkanmalıdır.
- 18.Kahve/kıraathanelerde mutfak, çay ocağı ve servis alanları COVID-19 kapsamında Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan kafe ve restoranlar için hazırlanan kurallara göre düzenlenmelidir.
- 19.Kahve/kıraathanelerin işletmecileri sosyal mesafe önlemlerini almakla yükümlüdür. Genel kullanım alanlarına ve oturma düzenine ilişkin sosyal mesafe planı hazırlanmalı, kahve/kıraathanelerin müşteri kapasitesi sosyal mesafe planına göre belirlenmeli, bu kapasiteye uygun sayıda müşteri kabul edilmeli ve kapasite bilgisi kahve/kıraathanenin girişinde görülebilir bir yere asılmalıdır.

B- MÜŞTERİLERE YÖNELİK ÖNLEMLER

1. Ateş, öksürük, burun akıntısı, solunum sıkıntısı belirtileri olan, COVID-19 vakası veya teması Kahve/Kıraathaneye alınmamalıdır. Tıbbi maske takılarak sağlık kurumuna yönlendirilmelidir.

2. İçeriye girmeden görünür bir yere asılmış olan içeride uyulması beklenen kuralları açıklayan bilgilendirme okunmalı ve belirtilen kurallara uyulmalıdır.

3. Çalışanlar ve müşteriler arasındaki sosyal mesafe korunmalıdır.

4. Kahve/kıraathaneye girmeden önce maske takılmalıdır. Bu tip yerler ve genel olarak toplum içinde bez maske takılması yeterlidir. Bunu yaparken bez maske kullanımı kurallarına uyulmalıdır. İçeride maske çıkarılmamalıdır.

5. Kahve/kıraathaneye girerken el antiseptiği kullanılmalıdır.

C- PERSONELE YÖNELİK ÖNLEMLER

1. Çalışan personelin COVID-19'un bulaşma yolları ve korunma önlemleri hususunda bilgilendirilmesi sağlanmalıdır.

2. Ateş, öksürük, burun akıntısı, nefes darlığı belirtileri olan / gelişen, COVID-19 vakası veya teması çalışanlar tıbbi maske takılarak COVID-19 yönünden değerlendirilmek üzere sağlık kurumuna yönlendirilmelidir.

3. Çalışan personelin tümü kuralına uygun maske takmalı, maske nemlendikçe ya da kirlendikçe değiştirilmeli, değiştirilmesi öncesinde ve sonrasında el antiseptiği kullanılmalıdır.

4. Çalışan personelin el hijyenine dikkat etmesi sağlanmalıdır. El hijyenini sağlamak için, eller en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkanmalı, su ve sabunun olmadığı durumlarda alkol bazlı el antiseptiği kullanılmalıdır. Antiseptik içeren sabun kullanmaya gerek yoktur, normal sabun yeterlidir.

5. Personel kıyafetleri günlük olarak değiştirilmelidir.

6. Yalancı güven hissi oluşturarak COVID-19 bulaşma riskini arttırabileceği için kahve/kıraathanelerde bulaşık yıkayanlar haricindeki çalışanların eldiven kullanımı önerilmemektedir.

D- KAHVE/KIRAATHANELERİN TEMİZLENMESİ, DEZENFEKSİYONU ve HAVALANDIRILMASI

1. Kahve/kıraathanelerde her gün düzenli olarak temizlik yapılmalıdır. Sık kullanılan alan ve malzemeler daha sık temizlenmelidir.

2. Yer ve yüzeylerin temizliğinde nemli silme-paspaslama tercih edilmelidir. Toz çıkaran fırça ile süpürme işlemlerinden kaçınılmalıdır.

3. Kahve/kıraathanelerin temizliğinde özellikle sık dokunulan yüzeylerin (kapı kolları, telefon ahizeleri, masa yüzeyleri gibi) temizliğine dikkat edilmelidir. Bu amaçla, su ve deterjanla temizlik sonrası dezenfeksiyon için 1/100 sulandırılmış (5 litre suya yarım küçük çay bardağı) çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) kullanılabilir. Klor bileşikleri yüzeylerde korozyon oluşturabilir. Dayanıklı yüzeyler için kullanılması önerilen bir dezenfektandır. Tuvalet dezenfeksiyonu için 1/10 sulandırılmış çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) kullanılmalıdır.

4. Klor bileşiklerinin uygun olmadığı yazar kasa, bilgisayar klavyeleri, telefon ve diğer cihaz yüzeyleri %70'lik alkolle silinerek dezenfeksiyon sağlanmalıdır.

5. Sağlık Bakanlığı tarafından ruhsatlandırılmış yüzey dezenfektanları kullanılabilir.

6. Temizlik bezleri kullanım alanına göre ayrılmalı ve her kullanım sonrası uygun şekilde temizlenmelidir. Yıkayabilen, tekrar kullanılan temizlik malzemelerinin en az 60°C'de yıkanması önerilir.

7. Tuvaletlere el yıkama ve maske kullanımı ile ilgili afişler asılmalıdır.

8. Tuvaletlere tuvalet kağıdı ve tek kullanımlık kağıt havlu konulmalıdır. Hava ile el kurutma cihazları çalıştırılmamalıdır.

9. Tuvaletlerde sıvı sabun bulundurulmalı ve devamlılığı sağlanmalıdır. Antiseptik içeren sabuna gerek yoktur.

10. Tuvaletlerdeki su ve sabunlar mümkünse fotoselli olmalıdır.

11. Temizlik yapan personelin tıbbi maske ve eldiven kullanması sağlanmalıdır. Temizlik sonrasında personel maske ve eldivenlerini çıkarıp çöp kutusuna atmalı, ellerini en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkamalıdır.

12. Merkezi havalandırma sistemleri bulunan kahve/kıraathanelerin havalandırması temiz hava sirkülasyonunu sağlayacak şekilde düzenlenmeli, havalandırma sistemlerinin bakımı ve filtre değişimleri üretici firma önerileri doğrultusunda yapılmalıdır. Klima ve vantilatörler kullanılmamalıdır.

13. Kahve/kıraathaneler sık sık havalandırılmalıdır.

LOKANTA, RESTORAN, KAFE VB. İŞYERLERİNDE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

A-GENEL ESASLAR

1.Lokanta veya restoran (alkollü ve alkolsüz), pastane, kafe, kafeterya, kahvehane, kıraathane, kır bahçesi, demek lokalleri ve çay bahçeleri faaliyetlerini saat 22.00'a kadar sürdürebileceklerdir. Söz konusu işletmeler saat 22.00'dan sonra temizlik, ertesi güne hazırlık vb. nedenlerle müşteri almamak kaydıyla çalışabileceklerdir

2.Şehirlerarası yol güzergâhları üzerindeki dinlenme tesisleri içinde yer alan lokanta, restoran vb. yerlerin kapanış saatleri İl/İlçe Hıfzıssıhha Kurulları tarafından belirlenecektir.

3.Bu genelge kapsamında faaliyete başlayacak iş yerlerinde temasa neden olabilecek dans/oyun vb. amaçla müzik yayını (canlı müzik dahil) yapılmayacaktır. Ancak sadece müşterilerin dinlemesine yönelik olan müzik yayını (canlı müzik dahil) yapılabilecektir.

4.Bu genelge kapsamında faaliyete başlayacak iş yerlerinde iskambil, okey, tavla oyunlarına ve nargile satışına geçici bir süreliğine izin verilmeyecektir.

5.Koronavirüs salgınınun yayılmasının engellenmesi için bu Genelge dışında diğer Bakanlıklar ve kamu kurum veya kuruluşları tarafından ilan edilmiş/edilecek tedbirlere de işletmelerin uymaları için gerekli tedbirler ve kararlar alınacak, Bakanlıklar ve kamu kurum veya kuruluşlarının almış olduğu kararlar kapsamında uygulamada sorun olması durumunda gerekli koordinasyon sağlandıktan sonra uygulamanın yürütülmesi sağlanacaktır.

6.Açık alanı ve bahçesi bulunan işletmelerin öncelikli olarak müşterilerini bu alanlarda kabul etmesi esas olacak, müşteri yoğunluğuna göre kapalı alanlar da kullanılabilir.

7.Tüm işletmeler için temizlik/hijyen uygulamaları ve süreçleri ile müşteri ve personelde hasta, semptomlu, şüpheli durumların varlığı ve acil hallerde ulaşılacak/yönlendirilecek kişi/kurumları, hastalık belirtileri gösteren müşteriye personelin yaklaşımını ve alınacak önlemleri kapsayan "İşletme İçi Salgın Tedbir Planı" hazırlanacaktır. Bu planın hazırlanması için Sağlık Bakanlığının yayınladığı COVID-19 Rehberinin ilgili bölümünden yararlanılacak ve bu planda aşağıdaki hususlara yer verilmesi sağlanacaktır.

a. İşletmenin koronavirüs sorumlusu/sorumlularının ad, soyad ve telefon numaraları,
b. İşletme, müşteri ve çalışanlara ilişkin tedbirler, denetim ve sosyal mesafe önlemleri,
c. İşletme personeline yönelik takip ve denetimin ne şekilde olacağı,
d. Müşterilerin ve personelin işletmenin tüm alanlarını kullanırken uymaları gereken sağlık ve hijyen kuralları,

e. Genel kullanım alanlarının (tuvalet, lavabo vb.) temizliği/dezenfekte edilme sıklığı (en fazla 2 saati aşmamak kaydıyla), temizlik/dezenfeksi için kullanılacak araç, gereç ve malzemeler ile bunların kullanımlarına ilişkin standartlar,

f. İşletmeye kabulü yapılacak gıda ve temizlik maddeleri gibi işletme dışından gelen her türlü malzemenin kabul usul ve esasları, bu malzemeleri getiren kişilerle temas edecek işletme personelinin ad, soyad ve telefon bilgileri ile bu kişilerle temasının en aza indirilmesine yönelik tedbirler (ilgili personel temas ettiği kişilerin ad, soyad ve telefon bilgilerini kayıt altına alacak ve bu bilgiler 14 gün süreyle muhafaza edilecektir.),

g.Müşteri ve personelde hasta, semptomlu, şüpheli durumların varlığı ve acil hallerde ulaşılacak/yönlendirilecek işletmeye en yakın sağlık kuruluşu, adresi, telefon numarası, kuruluştaki irtibata geçilecek görevliler ve bunların telefon numaraları, yer alacaktır.

8.Plan düzenli aralıklarla değerlendirilecek, uygulamada karşılaşılan sorunlar, getirilen çözümler ve kamu kurum veya kuruluşlarınca uygulamaya konulan diğer veya ilave tedbirler dikkate alınarak güncellenecektir.

9.Tesis işletmecileri, tesisin tamamında sosyal mesafe önlemlerini almakla yükümlü olacaktır. Genel kullanım alanlarına ve oturma düzenine ilişkin bu Genelgede belirtilen mesafeler göz önüne

alınarak oturma planı hazırlanır, tesisin misafir kapasitesi mesafe planına göre belirlenir, bu kapasiteye uygun sayıda misafir kabul edilir ve kapasite bilgisi tesisin girişinde görülebilir bir yere asılır. Ayrıca, tesis giriş holünde veya dış cephesinde ve misafir ile personelin kolayca görebileceği genel kullanım alanlarında, tesiste uygulanan ve uyulması gereken COVID-19 tedbirleri ve kurallarının yer aldığı panolar düzenlenir.

10. Koronavirüs sorumlusu/sorumluları tarafından gerektiğinde ibraz edilmek üzere hijyen ve temizlik tedbirlerinin kontrolü başta olmak üzere her tedbir alanına ilişkin günlük/periodyk izleme formları ve kontrol listeleri hazırlanacaktır.

11. Korona virüs sorumlusu/sorumluları söz konusu formları kullanarak günlük olarak işletmede alınan tedbirleri denetleyecek, aksaklıkları giderecek ve varsa alınması gereken ilave tedbirler konusunda işletme sahibini/yönetimini bilgilendirecektir.

12. İşletme İçi Salgın önleme Tedbir Planı kapsamında uyulması gereken kuralları gösteren afişler işletmede personel ve müşterilerin kolaylıkla görebileceği alanlara asılacaktır.

13. Söz konusu işletmelerde çalışanların ve işletmecilerin tıbbi/bez maske veya siperlik kullanması zorunludur.

14. Müşteriler işletmeye maskeli olarak kabul edilecek, müşterilerin yeme-içme faaliyeti dışında maske takması takip edilecektir.

15. İşletme girişinde talep edilmesi halinde müşterilere verilmek üzere yeterli miktarda maske hazır bulundurulacaktır.

16. İşletme girişinde herkesin (çalışanlar dahil) termal kamera veya temassız dijital termometre ile ateşleri ölçülecektir. Ateşi 38 dereceden yüksek olduğu tespit edilen müşteri/müşteriler içeri alınmayarak en yakın sağlık kuruluşuna yönlendirilecektir.

17. İşletme girişlerinde dezenfektan bulundurulacak ve müşterilerin ellerini dezenfektan ile temizlemelerinden sonra içeri girişleri sağlanacaktır.

18. İşletme bünyesinde bulunan mescitler 22/05/2020 tarihli ve 8357 sayılı Genelge hükümlerine uygun olarak kullanıma açılacaktır. Mescitlerin anılan Genelge kapsamında kullanımına ilişkin gerekli bilgilendirmeler/uyulması gereken kurallar (afiş, pano vb.) mescit girişlerine asılacak, bu koşullar haricinde mescitlerin kullanılmasına kesinlikle müsaade edilmeyecektir.

19. İşletme giriş ve ıslak zemin mekanlara çıkan kapılar hariç iç mekân kapıları sensörlü değilse mutlaka açık bulundurulacaktır.

20. Kırathane, kahvehane, kafe, kafeterya, dernek lokalleri, kır bahçeleri ve çay bahçelerinde plastik veya karton bardak kullanılması esas olacak, cam vb. bardak kullanılması durumunda bardaklar her kullanımdan sonra en az 60 derecede deterjan kullanılarak yıkanacaktır.

21. İşletmeler tarafından park hizmetinin verilmesi durumunda valeler eldiven kullanmayacak, her araç teslim alma ve teslim etme hizmetinden önce ve sonra ellerini uygun antiseptik ile temizleyecek ve araçlara maskesiz binmeyeceklerdir. Ayrıca araçta temas edilen her nokta (kapı kolu, direksiyon, vites vb.) temizlendikten sonra araç müşteriye teslim edilecektir.

B- İŞLETME İÇİ VE SERVİSE İLİŞKİN KURALLAR

1. Yemek salonları, giriş alanı ve holü, ilave salonlar gibi genel alan kullanımları ve açık alanlar dahil tesisin tamamı sosyal mesafe planına uygun olarak düzenlenir. Tesisin içinde veya dışarısında sıra oluşabilecek her yerde (lavabo önleri, varsa sigara içme alanları vb.) 1,5 metre ara ile sosyal mesafe işaretlemeleri yapılır.

2. Servis yapılan masalar arası mesafe 1,5 metre, yan yana sandalyeler arası 60 cm olacak şekilde düzenlenecektir. Mesafe ayarlamasının yapılamayacağı işletmelerde bir masa dolu bir masa boş olacak şekilde müşteri kabul edilebilecektir.

3. Masaların sadece karşılıklı oturma düzeni sağlanacak, masa yanlarına sandalye konularak oturma düzeni oluşturulmayacaktır.

4. Karşılıklı oturmada masa eni 70 cm'den küçük masalarda çapraz oturma düzeni uygulanacak (masa kapasitesinin yarısı kadar müşteri çapraz şekilde oturtulacaktır.) veya grup halinde gelen misafirler için masa birleştirilebilecek ancak bu durumda da yan yana sandalyeler arası 60 cm kuralı ve diğer masalarla 1,5 metre mesafe kuralı hiçbir şekilde ihlal edilmeyecektir.

5. Bütün masa düzeni kuralları masa şekline bakılmaksızın (kare, dikdörtgen veya daire) her masa için uygulanacaktır.

6. Yan yana tek kişilik oturma düzeni olan bar masası şeklindeki masalarda sandalyeler arası mesafe 1 metre olacak şekilde düzenlenecek, personel ile müşterinin doğrudan yüz yüze kaldığı bar masalarında banko genişliği 1 metre olma ve bu alanda çalışan personelin maske ve siperliği aynı anda kullanması şartıyla kullanılabilir.

7. İşletmeye aynı anda alınabilecek müşteri sayısı 1 ve 2 nci maddede belirtilen sistematige uygun olarak belirlenerek işletme girişine görünebilir şekilde asılacaktır.

8. Müşteri sayısı maksimuma ulaştığında içeri müşteri alınmayacaktır.

9. Açık alanlar dâhil işletmenin tamamı mesafe kurallarına uygun olarak düzenlenecektir.

10. İşletmenin içinde veya dışında sıra oluşabilecek her yerde 1 metre ara ile zeminde mesafe işaretlemeleri yapılacaktır.

11. Mesafe ve oturma düzeni kuralları, aynı aileden olan müşteri grubu için uygulanmayacaktır.

12. Çay/kahve makinesi, su sebilleri, içecek makinesi gibi araçların kaldırılması veya misafirin servis elemanı aracılığıyla servis alınması sağlanacaktır.

13. Servis personeli, servis esnasında mesafe kurallarını korumaya ve temastan kaçınmaya özen gösterecektir.

14. Her masada yeterli sayıda en az %70 alkol içeren kolonya veya el antiseptiği bulundurulacaktır.

15. Yemek masaları ve sandalyeler, servis malzemeleri, şeker, tuz, baharat, peçete, menü gibi malzemelerin her misafir kullanımından sonra silinerek uygun şekilde temizliği ve dezenfeksiyonu sağlanır. Mümkünse tek kullanımlık şeker, tuz, baharat, peçete kullanılır, mümkün olmadığı takdirde 2 set bu amaçla tuz, baharat malzemeleri bulundurulur, her bir müşteri için dış yüzeyleri temizlendikten sonra döñüşümlü olarak kullanılır. Masa örtüleri her misafir kullanımı sonrasında değiştirilir.

16. Kullanılacak metal çatal, kaşık, bıçaklar gerekli hijyen şartlarında temizlendikten sonra hijyen şartlarında kapalı ortamlarda muhafaza edilerek el değmeden müşteriye sunulacaktır.

17. Açık büfe uygulaması yapılması halinde açık büfenin müşteri tarafına müşteri erişimini engelleyecek şekilde pleksiglas veya benzeri bariyer yapılacak, servis işletme çalışanı tarafından yapılacaktır.

18. İşletmede asansör kullanılıyorsa, asansör içine 1'er metre ara ile mesafe yer işaretleri yapılarak, toplam kapasitesinin üçte birini geçmemek kaydıyla kapasitesi belirlenecek ve yazılı/görsel bilgilendirme yapılacaktır.

19. İşletmeni kapalı alanlarındaki çocuklara ayrılmış oyun odası gibi alanlar hizmete açılmayacaktır. İşletmelerin açık alanlarındaki çocuk oyun grupları (salıncak, kaydırak vb.) Periyodik Olarak temizlenmek şartı ile kullanılabilir.

20. Mümkün olduğunca temassız ödeme alınacaktır. Temassız pos cihazı kullanılması halinde, her kullanımdan sonra cihazın temizlik ve dezenfeksiyonu yapılacaktır.

21. Kasada ödeme alan personel maske veya siperlik kullanacaktır. Kasa önünde sıra beklerken durulması gereken yerlere, müşterilerin aralarında en az 1 metre mesafe olacak şekilde yer işaretlemesi yapılacaktır. Ödeme noktalarında dezenfektan bulundurulacaktır.

22. Self servis hizmet veren işletmelerde sıra yoğunluğunu önleyecek veya kontrol altında tutacak tedbirler alınacaktır.

C- TEMİZLİK, HİJYEN VE HAVALANDIRMA KURALLARI

1. Tüm alanların temizliği, yüzeyin niteliğine göre standartlara uygun ürün kullanılarak, uygun sıklıkta yapılacaktır.

2. İşletmenin tamamında kapı kolları, asansör düğmeleri, elektrik düğmeleri, pos cihazı, televizyon kumandası, telefon, bilgisayar klavyesi, menü, masa üstleri gibi el temasının yoğun olduğu yüzeyler sık sık su ve deterjanla temizlenecek, 1/100 sulandırılmış çamaşır suyu ile dezenfeksiyonu sağlanacak, klor bileşiklerinin zarar verdiği pos cihazı, telefon, bilgisayar klavyesi gibi yüzeylerde ise %70'lik alkol bazlı ürünler kullanılacaktır.

3. Genel kullanım alanlarının ve müşteri tuvaletlerinin girişlerinde dezenfektan bulundurulacaktır.

4. Tuvaletlerde teması mümkün olduğunca azaltabilmek amacıyla muslukların, sıvı sabun ünitelerinin mümkünse fotoselli olması sağlanacaktır.

5. Müşteri tuvaletlerinin giriş kapıları mümkünse otomatik kapı sistemi olarak düzenlenecek, düzenlenememesi halinde giriş kapılarının kollarının sık sık dezenfeksiyonu sağlanacaktır.

6. Bazı işletmelerin ortak kullanıma sunduğu hasta ve özel gereksinimi olan kişiler tarafından kullanılan tekerlekli sandalye, mama sandalyesi vb. araçlar her kullanım sonrası mutlaka temizlenecek/dezenfekte edilecektir.

7. Tuvaletlerin zeminleri, klozetler, pisuarlar 1/10; lavabolar, musluk ve batarya başlıkları, kapı kolları 1/100 oranında sulandırılmış çamaşır suyu ile sık sık temizlenecek ve dezenfeksiyonu sağlanacaktır.

8. Tuvalet ve lavaboların temizlik saatleri kayıt edilir ve temizlik saatleri görünür şekilde asılır. Devamlı sıvı sabun, tuvalet kâğıdı ve kağıt havlu bulundurulur.

9. Temizlik yapan personel kişisel koruyucu ekipman (eldiven ve maske) kullanır, işlem sonrası ekipmanını işyeri çöptüne atar, su ve sabunla en az 20 saniye el temizliğini ve hijyenini sağlar.

10. Tuvaletlerde el kurutma fanları kapatılarak kullanım dışı bırakılacak, tek kullanımlık kağıt havlular kullanılacaktır. Devamlı sıvı sabun, tuvalet kâğıdı ve kağıt havlu bulundurulacaktır.

11. Havalandırma ve klima sisteminin, bulaşık makinesi gibi araç, gereç, malzeme ve donanımın periyodik bakımları ve gerekli olanların sterilizasyonu sağlanacaktır. Klima ve havalandırma sistemlerinin filtreleri periyodik olarak değiştirilecektir.

12. Klimalar %100 dışarıdan temiz hava alacak şekilde çalıştırılacak, vantilatör kullanılmayacaktır. Merkezi havalandırma sistemleri bulunan işletmelerin havalandırması, temiz hava dolaşımını sağlayacak şekilde düzenlenecek ve sık sık doğal havalandırma yapılacaktır. Klima kullanımı konusunda Sağlık Bakanlığının yayınladığı/yayımlayacağı "Toplumda Klimaların Kullanımı" Rehberine uyulacaktır.

13. Tesisteki kapalı mahallerin tamamının sıklıkla kapı ve pencereleri açılarak doğal havalandırması sağlanacaktır.

D-ÇALIŞANLARA YÖNELİK KURALLAR

1. İşletme bünyesinde görev alan personele işletmede uygulanacak plan, hijyenik malzeme ve koruyucu ekipmanların kullanımı konusunda periyodik temel eğitimler verilecek/verdirilecektir.

2. Müşteriye hizmet verecek tüm çalışanların (fili olarak görev yaptıkları süre boyunca) maske veya yüz koruyucu siperlik kullanmaları zorunlu olacaktır.

3. Çalışanların sağlık kontrolü düzenli olarak yapılacak, birlikte yaşadığı kişilerin Covid-19 açısından izlenebilmesi için çalışanlardan periyodik bilgi alınacaktır.

4. Çalışanlarda hastalık belirtileri tespiti halinde en yakın sağlık kuruluşuna başvurması sağlanacaktır.

5. Covid-19 tanısı alan ya da Covid-19 teması olması nedeniyle takibe giren çalışanın en az 14 gün çalıştırılmaması esasına riayet edilecektir.

6. Personele, çalışma yerine, misafirler ve ortam ile temasına uygun kişisel koruyucu donanım (maske, tıbbi maske, eldiven, yüz koruyucu gibi) ile el antiseptiği sağlanır ve kullanımı izlenir.

7. Çalışanların kıyafetlerinin günlük temizliği ve hijyeni sağlanacaktır.
8. Aynı vardiyada mümkün olduğunca aynı personelin çalıştırılmasına özen gösterilecektir.
9. Çalışanların ortak yemek yeme, dinlenme alanları mesafe koşullarına uygun olarak düzenlenecek, bu konuda gerekirse yer işaretleri, şerit, bariyer gibi düzenlemeler yapılacak, bu alanların temizliği ve kurallara uygun şekilde dezenfeksiyonu düzenli olarak sağlanacaktır.

E- MUTFAK VE İMALAT YERLERİNE İLİŞKİN KURALLAR

1. Haşere ve zararlılarla mücadele hususları da gözetilerek COVID-19 tedbirlerine yönelik mutfak temizliği ve gıda güvenliğini içerecek şekilde tedbirler planlanacaktır. Belirlenecek sorumlu personelce bu tedbirlere uyulup uyulmadığı sürekli kontrol edilecektir. Gıda güvenliği ve mutfak hijyeni uygulamalarının ilgili mevzuat ve yönetmeliklere uygun yapılması sağlanacaktır.
2. Gıda üretim/imalat alanına ham madde ve ürün sevkinde ve mutfak alanında hijyen bariyerleri, sterilizasyon cihazları el ve vücut hijyeni için gerekli alet ve ekipman bulundurulacaktır. Mutfak ve pişirme alanlarına görevli olmayan personel giremeyecektir.
3. Bütün gıdalar kapalı dolaplarda veya üzeri kapalı şekilde muhafaza edilecektir.
4. Çapraz bulaşmayı önlemek için, işlem görmemiş gıda maddeleri ile hazırlanmış gıdalar mutfakta birbirlerinden ayrı yerlerde muhafaza edilecektir. Ayrıca, hiçbir gıda maddesi zeminle temas ettirilmeyecektir.
5. Mutfak ve ilişkili alanların, mutfakta kullanılan her türlü donanım ve ekipmanın, tezgâh ve saklama alanlarının temizlik ve hijyeni düzenli olarak sağlanacaktır. Elle sık temas eden yüzeyler 1/100'lük çamaşır suyu ile düzenli olarak silinecektir.
6. Mutfak personelinin çalışma esnasında iş kıyafeti ve kişisel koruyucu ekipman (maske, siperlik) kullanmaları, ellerini düzenli olarak yıkamaları ve antiseptik ile temizlemeleri sağlanacaktır.
7. Mutfakta, personelin uyması gereken kurallar ve iyi hijyen uygulamaları ile ilgili görsel/yazılı bilgilendirme yapılacaktır.
8. Mutfakta çalışan personelin işletmenin diğer alanlarında çalıştırılmaması sağlanacaktır.

COVID-19 KAPSAMINDA PLAJ VE YÜZME ALANLARI İLE PARK/BAHÇE, REKREASYON ALANLARINDA ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

A.1- Plajlar ve Yüzme Alanlarına İlişkin Genel Kurallar

1. Plaj ve yüzme alanlarında vatandaşlarımızın görebileceği yerlere Covid-19 ile ilgili uyulması gereken kuralları içeren bilgilendirici afişler asılacaktır.

2. Plaj ve yüzme alanlarının girişinde müşteriler tarafından kullanılmak üzere alkol bazlı el antiseptiği veya en az %70'lik alkol içeren kolonya bulundurulacaktır.

3. Ateş, öksürük, burun akıntısı, nefes darlığı gibi belirtileri olan, Covid-19 hastası ve temaslı olan kişiler plaj ve yüzme alanlarını kullanmayacaklardır.

4. Covid-19 açısından risk grubunda bulunan 65 yaş ve üzeri, yüksek tansiyon, kalp, şeker vb. kronik hastalığı olan kişiler plaj ve yüzme alanlarını kullanmaları esnasında dikkatli olmaları konusunda uyarılacaktır.

5. Vatandaşların yüzme dışındaki etkinliklerde plaj alanlarında maske takmaları esas olacaktır.

6. Koronavirüs (Covid-19) temas riskini artıracığından plaj ve yüzme alanlarında uzun süre kalınmaması, mesafe ve hijyen kurallarına uyulması yönünde uyarı anonsları yapılacaktır.

7. Plajlarda şezlong ve şemsiyeler arasında en az 1,5 metre mesafe olacak, 4 metrekareye 1 kişi düşecek şekilde plajların kullanılması planlanacaktır. Plajlarda bu hususa göre şezlongların konulabileceği yerler işaretler ile belirlenecektir. Şezlong bulunmayan plajlarda vatandaşlarımızın kullanabileceği mesafe alanlarında da gerekli işaretlemeler yapılacaktır.

8. Localarda mesafe kurallarına uygun olarak düzenleme yapılacaktır. Loca alanlarında 2 metrekareye 1 kişi olacak şekilde kapasite belirlenecektir.

9. Gölgelekler arası mesafe şezlonglar arası mesafeye uygun olacak şekilde düzenlenecektir.

10. Daha önceden bu amaçla yerleştirilmiş gölgelik, şezlong vb. dinlenme alanları varsa bunlar belirlenen mesafe şartlarına göre yeniden yerleştirilecektir.

11. Zeminde işaretlemeler işletmeciler tarafından yapılacak, işletmecinin bulunmadığı halk plajları ve yüzme alanlarında ise ilgisine göre belediye ve özel idareler tarafından zeminde işaretlemeler yapılacaktır.

12. Halk plajı olarak tabir edilen plajlar ve yüzme alanlarının vatandaşlar tarafından yoğun olarak kullanıldığı gün ve saatlerde başta mesafe kontrolü olmak üzere bu Genelgede belirtilen kurallar ve ilave edilecek kuralların uygulanmasını sağlamak üzere Valilik/Kaymakamlıklar tarafından Koronavirüs Sorumluları görevlendirilecektir.

13. Plajlar ve çevresinin temizliği ve hijyeni ilgisine göre belediye ve özel idareler tarafından azami ölçüde sağlanacaktır.

14. Şezlonglar, sandalyeler, masalar vb. her kullanımdan sonra dezenfekte edilecektir. Şezlong, sandalye, masalar üzerinde de kumaş minder kullanılmayacak, yıkanabilir/silinebilir minderler kullanılarak her kullanımdan sonra temizlenecektir.

15. Plajlarda su sporlarının veya plaj voleybolu, plaj futbolu vb. sporların yapılmasına, aile içi etkinlikler hariç, izin verilmeyecektir.

16. Plaj bünyesinde bulunan kafeterya, restoran, lokantalar yayımlanan talimatlara uygun olarak faaliyetlerini sürdürecektir.

17. Halk plajlarında soyunma kabinlerinin dezenfekte edilmesi konusunda belediyeler ve özel idareler gerekli tedbirleri alacak, soyunma kabinlerinde temas edilen noktaları her kullanım sonrası dezenfekte edilmeye çalışılacaktır.

18. Kişilerin kendilerine ait plaj havlusu getirmesi/kullanması teşvik edilecektir. Plajda havlu hizmeti verilecek ise havlular ambalajlı olacak ve günlük olarak değiştirilecektir. Havlu vb. tekstil ürünleri en az 60 derecede yıkanacaktır.

19. Tek kişinin kullandığı su etkinlikleri (jetski, sörf vb.) yapılabilir. Su sporları aktiviteleri bireysel olarak veya ailede çocuklar anne veya babaları ile birlikte yapılabilir. Otellerde oda numarası üzerinden rezervasyon ve takibi yapılması durumunda bu sporları aynı odada kalanlar birlikte yapılabilir. Sonrasında kullanılan her türlü malzeme ve ekipmanlar su ve deterjanla temizlenmeli sık dokunulan yüzeyler dezenfekte edilmelidir.

20. Deniz paraşütü vb. su etkinliklerinde çalışanlar dahil tekne kapasitesinin yarısı sayıda kişi kabul edilecektir/alınacaktır.

21. Duş ve tuvaletler sık aralıklarla, mümkünse her kullanımdan sonra dezenfekte edilecek şekilde planlama yapılacaktır.

22. Tuvalet ve lavabolarda su, sıvı sabun, tuvalet kâğıdı, kâğıt havlu ve çöp kutusu bulundurulacak, bu ürünlerin eksik olması durumunda ilave yapılacaktır.

23. Duş, kabin, tuvalet vb. alanların kapı ve pencereleri açılarak sık sık havalandırılması sağlanacaktır.

24. Deniz gözlüğü, şnorkel, palet gibi malzemeler kişiye özgü olacak ve paylaşılmayacaktır.

25. Plaj çevresinde bulunan tuvaletler, duş ve giyinme kabinlerinin belirli periyotlar halinde (örneğin saat başı) temizlik ve dezenfeksiyonu sağlanacak; bunlar uygun mesafeye göre konumlandırılacak, temizlik ve dezenfekte işlemlerinin kayıtları tutulacaktır.

26. Bu Genelgenin uygulanmasında birinci derecede sorumluluk; alanların yönetimi/işletmesi doğrudan bir kamu kurumu ya da özel sektörde ise, işleten/yöneten gerçek ya da tüzel kişide olacaktır; doğrudan bir yönetim bulunmuyor ise, alanın belediye mücavir alanında ya da il özel idaresi alanında olmasına göre ilgili yerel yönetimde olacaktır.

A.2- Plajlar ve Yüzme Alanlarında Çalışan Personele Yönelik Önlemler

1. Çalışan personelin Covid-19'un bulaşma yolları ve korunma önlemleri konusunda bilgilendirilmesi sağlanacaktır.

2. Ateş, öksürük, burun akıntısı, nefes darlığı gibi belirtileri olan Covid-19 hastası veya temaslı olan personel çalıştırılmayacaktır.

3. Personel çalışırken ateş, öksürük, burun akıntısı, nefes darlığı gibi belirtiler gelişirse, tıbbi maske takılı olarak sağlık kuruluşuna yönlendirilecektir.

4. Plaj ve deniz yüzme alanlarında hizmet verirken en az 1 metre olan sosyal mesafe kuralına uyulacaktır.

5. Çalışan personelin tümü kuralına uygun maske takacak, maske nemlendikçe ya da kirlendikçe değiştirilecek, değiştirilmesi öncesinde ve sonrasında el antiseptiği kullanılacaktır.

6. Çalışan personelin el hijyenine dikkat etmesi sağlanacaktır. El hijyenini sağlamak için, eller en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkanacak, su ve sabunun olmadığı durumlarda alkol bazlı el antiseptiği kullanılacaktır.

7. Eldivenin doğru kullanılmaması Covid-19 bulaşma riskini artırabileceğinden çalışanlar kart, para veya fiş alırken teması önlemek için eldiven kullanmayacak, ellerin yıkanması veya el antiseptiği kullanılması yeterli olacaktır.

8. Çalışan personel dinlenme alanlarında da en az 1 metrelik mesafeyi koruyacak ve maske takmayı sürdürecektir. Yemek yerken ya da su/çay/kahve içilirken, maske çıkarılacağı için bunun yapıldığı kapalı alanda aynı anda birden fazla kişinin olmaması sağlanacaktır.

A.3- Plaj ve Yüzme Alanlarında Çalışan Cankurtaranlara Yönelik Önlemler

1. Cankurtaranlar-kişisel koruyucu ekipman olarak mutlaka FFP2/N95 maske, eldiven ve siperlik kullanacaktır

2. Resüsitasyon (canlandırma) işlemi için; suni solunum maskesi ve balon ventilasyon kullanılacaktır.

3. Cankurtaranlar canlandırma ve ilkyardım gibi Covid-19 açısından yüksek risk taşıyan işlemler yaptıklarından, standart enfeksiyon kontrol önlemlerine uygun bir şekilde çalışmalarını sağlanacaktır.

4. Canlandırma ve ilkyardım işlemleri 1 metreden yakın temas gerektiren ve aerosol oluşturan işlemler olması nedeniyle cankurtaranların bu işlem sırasında mutlaka FFP2/N95 maske, eldiven ve yüz koruyucu siperlik kullanması sağlanacaktır.

B- Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulunun önerileri doğrultusunda park/bahçe, rekreasyon alanlarının kullanımına ilişkin aşağıdaki kurallar belirlenmiştir.

1. Belirtilen alanlarda vatandaşlarımızın toplu kullanımına sunulmuş spor aletlerinin kullanılmasına izin verilmeyecektir. Vatandaşlarımız söz konusu yerlerde mesafe kuralını gözeterek yalnızca yürüyüş/koşu vb. yapabilecektir. Toplu oyunlara aynı aileden olan kişiler hariç müsaade edilmeyecektir.

2. Spor amaçlı koşu haricinde bu alanlarda maske ile dolaşmak, bulunmak esas olacaktır.

3. Bu alanlar içinde piknik yapacakların kullandığı masalar arasında en az üç metre mesafe bulunmasına dikkat edilecektir.

4. Masaların, ortak kullanım alanlarının bulunduğu yerlerde alkol bazlı el antiseptiği/dezenfektanı bulundurulacaktır.

5. Yerleşim yeri içinde bulunan park/bahçe, rekreasyon ve mesire alanlarında mangal yapılmasına izin verilmeyecektir.

6. Alanların içinde vatandaşlarımızın ortak kullanımına sunulan mangal/barbekü yerlerinin kullanımına izin verilmeyecektir. Bu türden ihtiyaçları vatandaşların kendi imkânları ile karşılaması gerektiği alan girişinde vatandaşlara bildirilecektir.

7. Alan içinde çay bahçesi/kafe/restoran gibi işletmelerin bulunması halinde bu işletmeler kendi türlerindeki işletmeler için salgına karşı konulan tüm kurallara riayet edeceklerdir. Vatandaşların talepleri işletme çalışanları tarafından yerine getirilecek, vatandaşların içecek dolabı vb. nesnelere fiziki temasa izin verilmeyecektir.

8. Alan içinde bulunan çöplerin gün içinde belirli aralıklarla toplanması sağlanacaktır.

9. Belirtilen alan içinde ortak kullanılan lavabo/tuvaletler sık sık temizlenecek ve dezenfekte edilecek, el kurutma makinelerinin yerine kağıt havlu kullanılacaktır. Mümkün olduğu ölçüde sıvı sabunlukların yerine fotoselli sistem kurulmasına çalışılacaktır. Giriş kapıları mümkünse otomatik kapı sistemi olarak düzenlenecek, düzenlenememesi halinde uygun şekilde paravan konularak giriş kapıları açık tutulacaktır.

10. Belirtilen alan içinde yukarıda değinilen spor aletleri ve oyun alanları gibi yerlerde yasakları bilgilendirici afişler asılacaktır.

11. Alan içinde bisiklet, oyuncak ya da golf arabası, kayak, sandal, deniz bisikleti vb. kiralama yapıyorsa toplu kullanılanları sadece ailelerin kullanımına müsaade edilecek ve bunların her kullanımından sonra dezenfeksiyonları yapılacaktır.

12. Bu Genelgenin uygulanmasında birinci derecede sorumluluk; alanların yönetimi/işletmesi doğrudan bir kamu kurumu ya da özel sektörde ise, işleten/yöneten gerçek ya da tüzel kişide olacaktır; doğrudan bir yönetim bulunmuyor ise, alanın belediye mücavir alanında ya da il özel idaresi alanında olmasına göre ilgili yerel yönetimde olacaktır.

COVID-19 KAPSAMINDA SOSYETE PAZARLARINDA ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Sosyete pazarları giyim, ayakkabı, çanta, süs eşyası, oyuncak vb. ürünlerin satıldığı, kalabalığın yoğun olduğu yerlerdir. COVID-19 bulaş riskinin yüksek olduğu sosyete pazarlarında riski en aza indirmek için aşağıdaki önlemlere uyulmalıdır.

Sosyete Pazarlarında Alınacak Genel Önlemler

1. Pazar için temizlik/hijyen uygulamaları ve süreçleri ile müşteri ve personelde hasta, semptomlu, şüpheli durumların varlığı ve acil hallerde ulaşılabilecek kişi/kurumları, hastalık belirtileri gösteren müşteriye personelin yaklaşımını ve alınacak önlemleri kapsayan "Pazar İçi Salgın Tedbir Planı" hazırlanacaktır. Bu planın hazırlanması için Sağlık Bakanlığının yayınladığı COVID-19 Rehberinin ilgili bölümünden yararlanılacak ve bu planda aşağıdaki hususlara yer verilmesi sağlanacaktır.
  - a. Pazar koronavirüs sorumlusu/sorumlularının ad, soyad ve telefon numaraları,
  - b. Pazar, müşteri ve çalışanlarına ilişkin tedbirler, denetim ve mesafe önlemleri,
  - c. Pazar personeline yönelik takip ve denetimin ne şekilde olacağı,
  - d. Müşterilerin ve personelin pazarın tüm alanlarını kullanırken uymaları gereken sağlık ve hijyen kuralları,
  - e. Genel kullanım alanlarının (tuvalet, lavabo vb.) temizliği/dezenfekte edilme sıklığı (en fazla 2 saati aşmamak kaydıyla), temizlik/dezenfeksi için kullanılacak araç, gereç ve malzemeler ile bunların kullanımlarına ilişkin standartları,
  - f. Pazara kabulü yapılacak gıda ve temizlik maddeleri gibi pazar dışından gelen her türlü malzemenin kabul usul ve esasları, bu malzemeleri getiren kişilerle temas edecek pazar personelinin ad, soyad ve telefon bilgileri ile bu kişilerle temasının en aza indirilmesine yönelik tedbirler (ilgili personel temas ettiği kişilerin ad, soyad ve telefon bilgilerini kayıt altına alacak ve bu bilgiler 14 gün süreyle muhafaza edilecektir.),
  - g. Müşteri ve personelde hasta, semptomlu, şüpheli durumların varlığı ve acil hallerde ulaşılabilecek pazara en yakın sağlık kuruluşu, adresi, telefon numarası, kuruluştaki irtibata geçilecek görevliler ve bunların telefon numaraları, yer alacaktır.
2. Plan düzenli aralıklarla değerlendirilecek, uygulamada karşılaşılan sorunlar, getirilen çözümler ve kamu kurum veya kuruluşlarınca uygulamaya konulan diğer veya ilave tedbirler dikkate alınarak güncellenecektir.
3. Pazara gelen müşterilerin mümkün olan en kısa süre içinde alışveriş yapıp bahse konu alanlardan ayrılması esas olacaktır. Bu kapsamda, müşterilere en az 1 metre mesafe kuralına riayet etmeleri, uzun süre pazar içinde kalmamaları yönünde afiş, sinevizyon, anons vb. yöntemlerle gerekli uyarılar yapılacaktır.
4. Pazarların tüm giriş ve çıkışları kontrol altına alınmalıdır. Giriş-çıkışlarda müşterilerin karşılıklı olarak temas etmesini engellemek için tedbir alınacak, mümkün olduğunca müşterilerin tek yönden giriş, tek yönden çıkış yapması sağlanacak, bu amaçla yer işaretlemeleri ile yönlendirme yapılacaktır.
5. Kapalı pazarların içinde bulunan asansörler yalnızca özel gereksinimi olan bireylerimiz tarafından kullanılacaktır. Bu kapsamda, asansör içerisinde en az 1 metre mesafeyi korumalıdır.

COVID-19 KAPSAMINDA SOSYETE PAZARLARINDA ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Sosyete pazarları giyim, ayakkabı, çanta, stis eşyası, oyuncak vb. ürünlerin satıldığı, kalabalığın yoğun olduğu yerlerdir. COVID-19 bulaş riskinin yüksek olduğu sosyete pazarlarında riski en aza indirmek için aşağıdaki önlemlere uyulmalıdır.

Sosyete Pazarlarında Alınacak Genel Önlemler

1. Pazar için temizlik/hijyen uygulamaları ve süreçleri ile müşteri ve personelde hasta, semptomlu, şüpheli durumların varlığı ve acil hallerde ulaşılabilecek kişi/kurumları, hastalık belirtileri gösteren müşteriye personelin yaklaşımını ve alınacak önlemleri kapsayan "Pazar İçi Salgın Tedbir Planı" hazırlanacaktır. Bu planın hazırlanması için Sağlık Bakanlığının yayınladığı COVID-19 Rehberinin ilgili bölümünden yararlanılacak ve bu planda aşağıdaki hususlara yer verilmesi sağlanacaktır.
  - a. Pazar koronavirüs sorumlusu/sorumlularının ad, soyad ve telefon numaraları,
  - b. Pazar, müşteri ve çalışanlarına ilişkin tedbirler, denetim ve mesafe önlemleri,
  - c. Pazar personeline yönelik takip ve denetimin ne şekilde olacağı,
  - d. Müşterilerin ve personelin pazarın tüm alanlarını kullanırken uymaları gereken sağlık ve hijyen kuralları,
  - e. Genel kullanım alanlarının (tuvalet, lavabo vb.) temizliği/dezenfekte edilme sıklığı (en fazla 2 saati aşmamak kaydıyla), temizlik/dezenfeksi için kullanılacak araç, gereç ve malzemeler ile bunların kullanımlarına ilişkin standartları,
  - f. Pazara kabulü yapılacak gıda ve temizlik maddeleri gibi pazar dışından gelen her türlü malzemenin kabul usul ve esasları, bu malzemeleri getiren kişilerle temas edecek pazar personelinin ad, soyad ve telefon bilgileri ile bu kişilerle temasının en aza indirilmesine yönelik tedbirler (ilgili personel temas ettiği kişilerin ad, soyad ve telefon bilgilerini kayıt altına alacak ve bu bilgiler 14 gün süreyle muhafaza edilecektir.),
  - g. Müşteri ve personelde hasta, semptomlu, şüpheli durumların varlığı ve acil hallerde ulaşılabilecek pazara en yakın sağlık kuruluşu, adresi, telefon numarası, kuruluştaki irtibata geçilecek görevliler ve bunların telefon numaraları, yer alacaktır.
2. Plan düzenli aralıklarla değerlendirilecek, uygulamada karşılaşılan sorunlar, getirilen çözümler ve kamu kurum veya kuruluşlarınca uygulamaya konulan diğer veya ilave tedbirler dikkate alınarak güncellenecektir.
3. Pazara gelen müşterilerin mümkün olan en kısa süre içinde alışveriş yapıp bahse konu alanlardan ayrılması esas olacaktır. Bu kapsamda, müşterilere en az 1 metre mesafe kuralına riayet etmeleri, uzun süre pazar içinde kalmamaları yönünde afiş, sinevizyon, anons vb. yöntemlerle gerekli uyarılar yapılacaktır.
4. Pazarların tüm giriş ve çıkışları kontrol altına alınmalıdır. Giriş-çıkışlarda müşterilerin karşılıklı olarak temas etmesini engellemek için tedbir alınacak, mümkün olduğunca müşterilerin tek yönden giriş, tek yönden çıkış yapması sağlanacak, bu amaçla yer işaretlemeleri ile yönlendirme yapılacaktır.
5. Kapalı pazarların içinde bulunan asansörler yalnızca özel gereksinimi olan bireylerimiz tarafından kullanılabilir. Bu kapsamda, asansör içerisinde en az 1 metre mesafeyi korumalıdır.

6. Pazarların girişlerinde ve pazar içerisinde uygun görülebilir yerlere kurallar, mesafe, maske kullanımı ve el temizliğiyle ilgili afişler asılmalıdır.
7. Pazar yerlerine girişte maske kullanımı zorunlu olmalıdır. Pazar yerinde maskesiz esnaf veya müşteri bulunmamalıdır. Maskelerin doğru şekilde kullanılması (ağız ve burnu kapatacak şekilde) sağlanmalıdır.
8. Pazar yerleri/alanında tezgâh ve/veya tahtalar aralarında en az 3 metre mesafe olacak şekilde yerleştirilmelidir.
9. Pazar yerlerindeki kişi sayısı (satıcılar ve müşteriler dâhil) **kapalı sosyete pazarlarında** toplam inşaat alanından varsa otopark, depo, tesisat katı/odası, yönetici/ odası, idari bürolar, çalışan yemekhaneleri, yangın merdiveni vb. müşteri kabul edilmeyen alanlar çıkarıldıktan sonra aktif müşteri/ziyaretçi kabul edilebilecek alanlarına aynı anda 8 metrekareye bir kişi şeklinde olmalıdır. **Açık sosyete pazarlarında** ise her 4 metrekareye 1 kişi olacak şekilde veya tezgâh sayısının iki katı kadar müşteriyle sınırlandırılmalıdır. Müşteri kapasitesi tespit edilmeli ve pazar yerlerinin girişine/girişlerine herkes tarafından görülebilecek bir şekilde asılmalıdır.
10. Belediye imar müdürlükleri tarafından kapalı pazarların onaylı mimari projeleri esas alınarak; pazarın aktif kullanım alanında aynı anda bulunabilecek müşteri sayısı ile varsa her bir iş yeri için aynı anda bulunabilecek kişi sayısı 8 inci maddeye göre ayrı ayrı belirlenerek, resmi yazı ile pazar yönetimine tebliğ edilecek ve her türlü iletişim kanalları ile müşterilere duyurulmalıdır.
11. Pazar yerine giren müşteri sayısı belirlenerek (görevlinin sayması veya turnike vb. sistemler kullanılmak suretiyle) maksimum müşteri kapasitesine ulaşıldığında içeriye yeni müşteri alınmamalı, bu kişi/kişiler en az 1 metre mesafe kuralına göre bekletilmelidir.
12. Pazar yerlerinin tüm girişlerinde ve her tezgâhta el antiseptiği veya en az %70 alkol içeren kolonya bulundurulmalıdır.
13. Yerde satış yapılmasına müsaade edilmemelidir.
14. Pazarıcı esnafı sık sık el antiseptiği kullanılmalıdır.
15. Tezgâh aralarındaki geçiş yerlerinde sıkışıklığa neden olacak kutu ve ambalajlar kaldırılmalıdır.
16. Pazar tezgahlarının önüne mesafenin korunmasını sağlayacak şekilde yer işaretlemeleri yapılmalıdır.
17. Deneme kabinleri kullanılmamalıdır.
18. Kapalı pazar yerlerinin havalandırılması sağlanmalıdır. Havalandırma ve klima kullanımı Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulu tarafından belirlenen standartlara uygun olarak yapılmalıdır.
19. Kirli hava çıkışının yapıldığı noktalarda insan geçişi engellenmelidir.
20. Kapalı pazarlarda varsa merkezi havalandırma işlemi bina kullanımda değilken (gece) dahi sürdürülmelidir.
21. Satışlar sona erdikten sonra pazar alanının temizliği toplu yaşam alanları için belirlenen esaslar çevresinde yapılmalıdır.

22. İnsan sağlığına ve çevreye zararlı olduğu bilindiğinden pazar girişlerinde dezenfeksiyon tüneli, dezenfektan püskürtme vb. uygulamaların kullanılmasına müsaade edilmemelidir.
23. Sosyete pazarlarının barındırdıkları risk açısından belirlenen kurallara uygun önlemlerin alınması ve uygulanmasından pazar yönetimi sorumludur.
24. Plan düzenli aralıklarla değerlendirilecek, uygulamada karşılaşılan sorunlar, getirilen çözümler ve kamu kurum veya kuruluşlarınca uygulamaya konulan diğer veya ilave tedbirler dikkate alınarak güncellenmelidir.
25. Mülki idare amirleri yerel yönetimler ile koordinasyon içerisinde pazarların açılış saatinden itibaren içeriye girecek müşteri sayısını kontrol etmek ve belirlenen kurallara uyulup uyulmadığı hususunu denetlemek amacıyla yeterli sayıda personel görevlendirilmelidir.
26. Valiliklerce içinde halk sağlığı uzmanı ve makine mühendisinin bulunduğu beş kişilik bir komisyon tarafından pazarda alınması gereken Koronavirüs tedbirleri açısından haftada en az bir kez denetlenmesinin sağlanmalıdır.

Müşterilere Yönelik Önlemler

1. Ateş, öksürük, burun akıntısı, solunum sıkıntısı vb. şikayetleri olan, COVID-19 tanısı alan veya COVID-19 temaslı olan müşterilerin pazar yerlerine girmemeleri konusunda gerekli anonslar yapılmalıdır.
2. Müşterilerin pazar yerlerine maskesiz girişlerine izin verilmemelidir. Maske ağız ve burnu kapatacak şekilde takılmalı ve pazar yerinde bulunduğu sürece çıkarılmamalıdır.
3. Müşteriler pazar yerlerinde en az 1 metre mesafeye uymaları konusunda uyarılmalıdır.
4. Ödemeler tercihen temassız yöntemlerle yapılmalıdır. Ödeme terminallerinde dokunulan yüzeyler %70'lik alkol ile temizlenmelidir.

Esnafa Yönelik Önlemler

1. Pazarıcı esnafı COVID-19, mesafe, maske kullanımı ve el temizliği konusunda bilgilendirilmelidir.
2. Ateş, öksürük, burun akıntısı, solunum sıkıntısı vb. şikayetleri olan, COVID-19 tanısı alan veya COVID-19 temaslı olan esnafın pazar yerine girişine izin verilmemeli ve bu durumda olan kişi/kişiler tıbbi maske takılarak en yakın sağlık kuruluşuna yönlendirilmelidir.
3. Pazarıcı esnafı;
  - a) Ağız ve burnu kapalı olacak şekilde maske takmalıdır. Maske nemlendikçe ya da kirlendiğinde değiştirilmeli, maskenin dış yüzüne dokunulmamalıdır. Maske değiştirmeden önce ve sonra el antiseptiği kullanılmalıdır.
  - b) Tezgâh arkasında satış yaparken diğer esnafa arasındaki mesafenin en az 1 metre olmasına dikkat etmelidir.
  - c) COVID-19'un damlacık yolu ile bulaşı artıracağı bilindiğinden pazarıcı esnafının bağıarak satış yapmasına izin verilmemelidir.

d) Çay/kahve/su ve yemek molalarında en az 1 metre mesafe kuralına dikkat edilmelidir.

Lavabo/Tuvaletlerin Temizlenmesi ve Dezenfeksiyonu

1. Tuvalet girişlerine el hijyeni ve el yıkama ile ilgili afişler asılmalıdır.
2. Tuvalet alanlarına giriş kapıları otomatik kapı sistemine çevrilmelidir. Bu imkân yoksa tuvalet alanına giriş kapılarının kolları sıklıkla dezenfekte edilmelidir.
3. Tuvaletlerin zeminleri, klozetler, pisuarlar, lavabolar, musluk ve batarya başlıkları, kapı kolları sık sık temizlenmeli ve dezenfekte edilmelidir.
4. Tuvalet dezenfeksiyonu için 1/10 oranında sulandırılmış çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) kullanılmalıdır.
5. Tuvalet ve lavaboların temizlik saatleri kaydedilmeli ve görünür şekilde asılmalıdır.
6. Tuvaletlerde sıvı sabun, tuvalet kağıdı ve kağıt havlu bulundurulmalı ve devamlılığı sağlanmalıdır.
7. Tuvaletlerdeki batarya ve sabunluklar mümkünse fotoselli olmalıdır.
8. Hava ile el kurutma kullanıma kapatılmalı ve tek kullanımlık kağıt havlular tercih edilmelidir.
9. Tuvalet temizliği yapacak personelin tıbbi maske ve eldiven kullanması sağlanmalıdır. Temizlik sonrasında personel maske ve eldivenlerini çıkarıp kapalı ve pedallı çöp kutusuna atmalı, ellerini en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkamalıdır.

SPOR MERKEZLERİ/TESİSLERİ VB. YERLERDE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

A) GENEL ESASLAR

1. Koronavirüs salgınının yayılmasının engellenmesi için bu Genelge dışında diğer Bakanlıklar ve kamu kurum veya kuruluşları tarafından ilan edilmiş/edilecek tedbirlere de işletmelerin uymaları için gerekli tedbirler ve kararlar alınacak, Bakanlıklar ve kamu kurum veya kuruluşlarının almış olduğu kararlar kapsamında uygulamada sorun olması durumunda gerekli koordinasyon sağlandıktan sonra uygulamanın yürütülmesi sağlanacaktır.

2. Tüm işletmeler için temizlik/hijyen uygulamaları ve süreçleri ile müşteri ve personelde hasta, semptomlu, şüpheli durumların varlığı ve acil hallerde ulaşılabilecek/yönlendirilecek kişi/kurumları, hastalık belirtileri gösteren müşteriye personelin yaklaşımını ve alınacak önlemleri kapsayan "İşletme İçi Salgın Tedbir Planı" hazırlanacaktır. Bu planın hazırlanması için Sağlık Bakanlığının yayınladığı COVID-19 Rehberinin ilgili bölümünden yararlanılacak ve bu Planda aşağıdaki hususlara yer verilmesi sağlanacaktır.

a. İşletmenin koronavirüs sorumlusu/sorumlularının ad, soyad ve telefon numaraları,

b. İşletme, müşteri ve çalışanlara ilişkin tedbirler, denetim ve sosyal mesafe önlemleri,

c. İşletme personeline yönelik takip ve denetimin ne şekilde olacağı;

d. Müşterilerin ve personelin işletmenin tüm alanlarını kullanırken uymaları gereken sağlık ve hijyen kuralları,

e. Genel kullanım alanlarının (tuvalet, lavabo vb.) temizliği/dezenfekte edilme sıklığı (en fazla 2 saati aşmamak kaydıyla), temizlik/dezenfeksi için kullanılacak araç, gereç ve malzemeler ile bunların kullanımlarına ilişkin standartlar,

f. İşletmeye kabulü yapılacak gıda, temizlik vb. maddeler gibi işletme dışından gelen her türlü malzemenin kabul usul ve esasları, bu malzemeleri getiren kişilerle temas edecek işletme personelinin ad, soyad ve telefon bilgileri ile bu kişilerle temasının en aza indirilmesine yönelik tedbirler (ilgili personel temas ettiği kişilerin ad, soyad ve telefon bilgilerini kayıt altına alacak ve bu bilgiler 14 gün süreyle muhafaza edilecektir.),

g. Müşteri ve personelde hasta, semptomlu, şüpheli durumların varlığı ve acil hallerde ulaşılabilecek/yönlendirilecek işletmeye en yakın sağlık kuruluşu, adresi, telefon numarası, kuruluşta irtibata geçilecek görevliler ve bunların telefon numaraları, yer alacaktır.

3. Plan düzenli aralıklarla değerlendirilecek, uygulamada karşılaşılan sorunlar, getirilen çözümler ve kamu kurum veya kuruluşlarınca uygulamaya konulan diğer veya ilave tedbirler dikkate alınarak güncellenecektir.

4. Tesis işletmecileri, tesisin tamamında sosyal mesafe önlemlerini almakla yükümlü olacaktır. Genel kullanım alanlarına ve antrenman düzenine ilişkin bu Genelgede belirtilen mesafeler göz önüne alınarak gerekli plan hazırlanır, tesisin müşteri kapasitesi mesafe planına göre belirlenir, bu kapasiteye uygun sayıda müşteri kabul edilir ve kapasite bilgisi tesisin girişinde görülebilir bir yere asılır. Ayrıca, tesis giriş holünde veya dış cephesinde ve misafir ile personelin kolayca görebileceği genel kullanım alanlarında, tesiste uygulanan ve uyulması gereken COVID-19 tedbirleri ve kurallarının yer aldığı panolar düzenlenir.

5. Koronavirüs sorumlusu/sorumluları tarafından gerektiğinde ibraz edilmek üzere hijyen ve temizlik tedbirlerinin kontrolü başta olmak üzere her tedbir alanına ilişkin günlük/periyojik izleme formları ve kontrol listeleri hazırlanacaktır.

6. Koronavirüs sorumlusu/sorumluları söz konusu formları kullanarak günlük olarak işletmede alınan tedbirleri denetleyecek, aksaklıkları giderecek ve varsa alınması gereken ilave tedbirler konusunda işletme sahibini/yönetimini bilgilendirecektir.

7. İşletme İçi Salgın Önleme Tedbir Planı kapsamında uyulması gereken kuralları gösteren afişler işletmede personel ve müşterilerin kolaylıkla görebileceği alanlara asılacaktır.

SPOR MERKEZLERİ/TESİSLERİ VB. YERLERDE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

A) GENEL ESASLAR

1. Koronavirüs salgınının yayılmasının engellenmesi için bu Genelge dışında diğer Bakanlıklar ve kamu kurum veya kuruluşları tarafından ilan edilmiş/edilecek tedbirlere de işletmelerin uymaları için gerekli tedbirler ve kararlar alınacak, Bakanlıklar ve kamu kurum veya kuruluşlarının almış olduğu kararlar kapsamında uygulamada sorun olması durumunda gerekli koordinasyon sağlandıktan sonra uygulamanın yürütülmesi sağlanacaktır.

2. Tüm işletmeler için temizlik/hijyen uygulamaları ve süreçleri ile müşteri ve personelde hasta, semptomlu, şüpheli durumların varlığı ve acil hallerde ulaşılabilecek/yönlendirilecek kişi/kurumları, hastalık belirtileri gösteren müşteriye personelin yaklaşımını ve alınacak önlemleri kapsayan "İşletme İçi Salgın Tedbir Planı" hazırlanacaktır. Bu planın hazırlanması için Sağlık Bakanlığının yayınladığı COVID-19 Rehberinin ilgili bölümünden yararlanılacak ve bu Planda aşağıdaki hususlara yer verilmesi sağlanacaktır.

a. İşletmenin koronavirüs sorumlusu/sorumlularının ad, soyad ve telefon numaraları,
b. İşletme, müşteri ve çalışanlara ilişkin tedbirler, denetim ve sosyal mesafe önlemleri,
c. İşletme personeline yönelik takip ve denetimin ne şekilde olacağı,
d. Müşterilerin ve personelin işletmenin tüm alanlarını kullanırken uymaları gereken sağlık ve hijyen kuralları,

e. Genel kullanım alanlarının (tuvalet, lavabo vb.) temizliği/dezenfekte edilme sıklığı (en fazla 2 saati aşmamak kaydıyla), temizlik/dezenfektisi için kullanılacak araç, gereç ve malzemeler ile bunların kullanımlarına ilişkin standartlar,

f. İşletmeye kabulü yapılacak gıda, temizlik vb. maddeler gibi işletme dışından gelen her türlü malzemenin kabul usul ve esasları, bu malzemeleri getiren kişilerle temas edecek işletme personelinin ad, soyad ve telefon bilgileri ile bu kişilerle temasının en aza indirilmesine yönelik tedbirler (ilgili personel temas ettiği kişilerin ad, soyad ve telefon bilgilerini kayıt altına alacak ve bu bilgiler 14 gün süreyle muhafaza edilecektir.),

g. Müşteri ve personelde hasta, semptomlu, şüpheli durumların varlığı ve acil hallerde ulaşılabilecek/yönlendirilecek işletmeye en yakın sağlık kuruluşu, adresi, telefon numarası, kuruluştaki irtibata geçilecek görevliler ve bunların telefon numaraları, yer alacaktır.

3. Plan düzenli aralıklarla değerlendirilecek, uygulamada karşılaşılan sorunlar, getirilen çözümler ve kamu kurum veya kuruluşlarınca uygulamaya konulan diğer veya ilave tedbirler dikkate alınarak güncellenecektir.

4. Tesis işletmecileri, tesisin tamamında sosyal mesafe önlemlerini almakla yükümlü olacaktır. Genel kullanım alanlarına ve antrenman düzenine ilişkin bu Genelgede belirtilen mesafeler göz önüne alınarak gerekli plan hazırlanır, tesisin müşteri kapasitesi mesafe planına göre belirlenir, bu kapasiteye uygun sayıda müşteri kabul edilir ve kapasite bilgisi tesisin girişinde görülebilir bir yere asılır. Ayrıca, tesis giriş holünde veya dış cephesinde ve misafir ile personelin kolayca görebileceği genel kullanım alanlarında, tesiste uygulanan ve uyulması gereken COVID-19 tedbirleri ve kurallarının yer aldığı panolar düzenlenir.

5. Koronavirüs sorumlusu/sorumluları tarafından gerektiğinde ibraz edilmek üzere hijyen ve temizlik tedbirlerinin kontrolü başta olmak üzere her tedbir alanına ilişkin günlük/periyojik izleme formları ve kontrol listeleri hazırlanacaktır.

6. Koronavirüs sorumlusu/sorumluları söz konusu formları kullanarak günlük olarak işletmede alınan tedbirleri denetleyecek, aksaklıkları giderecek ve varsa alınması gereken ilave tedbirler konusunda işletme sahibini/yönetimini bilgilendirecektir.

7. İşletme İçi Salgın önleme Tedbir Planı kapsamında uyulması gereken kuralları gösteren afişler işletmede personel ve müşterilerin kolaylıkla görebileceği alanlara asılacaktır.

8. İlgili federasyonlarının izni ile yapılacak müsabaka, antrenman ve hazırlık süreçleri hariç olmak üzere spor merkezleri, tesisleri ve salonlarında takım ve temas halindeki sporlar, müsabakalar, eğlence amaçlı maçlar veya kişilerin birbirleriyle yakın temas gerektiren antrenmanlar yapılmayacaktır. (futbol, basketbol, voleybol, taekwondo, güreş, karate vb.)

9. Spor merkezleri, tesisleri ve salonlarında içeride 6 metrekareye 1 kişi olacak şekilde girişlere müsaade edilecektir. Bu alanlarda yapılacak her türlü aktivite için kişiler arası mesafe en az 2 metre olarak belirlenecektir.

10. Güreş, karate, boks, taekwondo vb. spor faaliyetlerinin temassız antrenmanları ile diğer spor amaçlı etkinlikler (yoga, plates, zumba vb.) metrekareye düşen insan sayısını ve 2 metre mesafe şartını ihlal etmemek şartı ile yapılabilecektir.

11. Spor faaliyetleri dışında spor merkezleri, tesisleri ve salonlarında maske takılması zorunlu olacaktır. (Bez maske takılması yeterlidir. N95/FFP2 maskeler kullanılmamalıdır.)

12. Kafe tarzı yeme içme yerleri Sağlık Bakanlığının Restoran, Lokanta, Kafe çalışma rehberine göre hizmet verebilir.

13. Spor merkezleri/tesisleri vb. yerlerin girişine Covid-19 önlemleri ile ilgili afişler (el yıkama, maske kullanımı ve içeride uyulması gereken kurallar) asılacak, uygun yerlerde el antiseptiği bulundurulacaktır.

14. Varsa girişlerde uygulanan parmak/avuç izine dayalı geçiş sistemleri geçici olarak kullanılmayacaktır.

15. Koşu bandı/bisiklet vb. ekipman, aralarında en az 2 metre olacak şekilde yerleştirilecektir.

16. Müşteriler randevu ile kabul edilecek, içeride kalabalık oluşmasını engellemek için, dış kapıya içeriye girilmesini engelleyecek basit bir uyarıcı/engelleyici konulacaktır. Bu uygulama, kapının her iki tarafından tutturularak asılabilecek basit bir kırmızı renkli kordon ya da şeritle olabileceği gibi kasa, plastik duba gibi blokaj bir materyalle de sağlanabilecektir.

17. Müşterilerin giriş/çıkış saatleri kaydedilecektir. (Seans ile çalışılıyorsa, hangi seansta kimlerin geldiği ve çalıştığı kaydedilmelidir.)

18. Giriş ve çıkışlara pedallı ve kapaklı çöp kutusu konulacak ve düzenli olarak boşaltılacaktır.

19. Üyelik sözleşmelerine Covid-19 politikaları ve rezervasyon prosedürleri ile ilgili açıklama eklenecektir.

20. Bu alanlarda herkes tarafından ortak kullanılacak şekilde (su sebili, meyve ikramı vb.) self servis yiyecek ve içecek ikramları yapılmayacaktır. Bu tür ikramlara ancak bir çalışan tarafından gerekli hijyen şartları sağlandıktan sonra yapılabilecektir.

21. Müşterilerin kullandığı egzersiz araçlarının yanlarına Sağlık Bakanlığı tarafından ruhsatlandırılmış dezenfektan özelliği olan mendiller konulacaktır.

22. Spor merkezleri/tesisleri vb. yerlere misafir alınmayacaktır.

23. Egzersiz aralarındaki dinlenme molaları dışında müşterilerin beklemesine izin verilmeyeceklerdir.

24. Su ve sabuna erişim kolay olacak ilgili alanlarda tek kullanımlık kâğıt havlu bulunması sağlanacaktır.

25. İçeride ortak kullanım amacıyla gazete, dergi vb. bulundurulmayacaktır.

26. Her müşteriye sunulacak her türlü malzeme tek kullanımlık malzeme olmasına dikkat edilecek, bu mümkün olmadığı takdirde her kullanım sonrasında tekstil malzemeleri en az 60°C'de yıkanacaktır.

27. Mümkünse koşu bandı ve ağırlık çalışılan alanlar ayrılacaktır.

28. Sabit veya hareketli bütün alet ve cihazların elle ve vücutla temas edilen noktaları her misafir kullanımını sonrası mutlaka silinerek dezenfekte edilecektir. Kullanımdan sonra cihazların silinmesi ile ilgili uyarı afişleri spor salonu içinde farklı noktalara asılacaktır. Bu konuda sesli anonslar yapılacaktır.

29. Müşterilerin tercihen temassız olmak üzere nakit olmayan ödeme yapımları teşvik edilecek, ödeme terminallerinde dokunulan yüzeyler %70'lik alkol ile temizlenecektir.

B) MÜŞTERİLERE YÖNELİK ÖNLEMLER

1. Girişte ateş ölçümü yapılacak, ateşi 38°C'den yüksek olanlar ile ateş, öksürük, burun akıntısı, solunum sıkıntısı belirtileri olan, Covid-19 vakası veya temaslı olanlar içeri alınmayacak, tıbbi maske takılarak sağlık kurumuna yönlendirilecektir.
2. Müşteriler randevu ile gidecek ve randevu saatine uyacaktır.
3. İçeride uyulması gereken kuralları açıklayan bilgilendirme afişleri görünür yerlere asılacaktır.
4. Müşteriler yanlarında kişisel havlu ve mat vb. malzemeleri götürecektir, havhular işletme tarafından karşılanması halinde poşetli veya görevli tarafından verilecek, mat türtü malzemenin de her kullanıcıdan sonra dezenfeksiyonu sağlanacaktır.
5. Diğer müşteriler ve çalışanlar ile aradaki mesafe korunacaktır.
6. Yüz bölgesinin aletlere ve zemine değme olasılığı olan hareketler yapılmayacaktır.
7. İçeri girdikten sonra eller yıkanacak ya da el antiseptiği kullanılacaktır.
8. Mecbur olmadıkça yüzeylere dokunulmayacak, dokunulduğunda el antiseptiği kullanılacaktır.
9. Ağırılık istasyonlarının birden fazla kişinin set aralarını paylaşarak aynı anda kullanımına izin verilmemelidir. Bir kişinin istasyonla işi tamamen bittikten sonra diğer müşteri kullanılmalı, her müşteri sonrası cihazın el ve vücutla temas eden noktaları silinerek dezenfekte edilmelidir.
10. Spor sırasında eller yüze değdirilmemelidir.
11. Yiyecek ve içecek talebinde bulunulmamalıdır.

C) PERSONELE YÖNELİK ÖNLEMLER

1. Çalışan personelin Covid-19'un bulaşma yolları ve korunma önlemleri hususunda bilgilendirilmesi sağlanacaktır.
2. Çalışanların giriş kapısında ateş ölçümü yapılacak, ateş ölçen personel tıbbi maske ve yüz koruyucu siperlik kullanacak, ateşi 38° C'dan yüksek olanlar içeri alınmayacaktır. Ateş, öksürük, burun akıntısı, nefes darlığı belirtileri olan / gelişen, Covid-19 vakası veya temaslı çalışanlar tıbbi maske takılarak Covid-19 yönünden değerlendirilmek üzere sağlık kurumuna yönlendirilecektir.
3. Çalışma düzeni gerekli en az personel bulunacak şekilde planlanacaktır.
4. Çalışan personelin tümü kuralına uygun maske takacak, maske nemlendikçe ya da kirlendikçe değiştirilecek, değiştirilmesi öncesinde ve sonrasında el antiseptiği kullanılacaktır.
5. Çalışan personelin el hijyenine dikkat etmesi sağlanacak, el hijyenini sağlamak için, eller en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkanmalı, su ve sabunun olmadığı durumlarda alkol bazlı el antiseptiği kullanılacaktır.
6. Çalışan personel dinlenme alanlarında en az 1 metrelik mesafeyi koruyacak ve maske takmayı sürdürecektir. Yemek yerken ya da su/çay/kahve içerirken, maske çıkarılacağı için bunun yapıldığı kapalı alanda aynı anda birden fazla kişinin olmaması sağlanacaktır.

C) TEMİZLİK, DEZENFEKSİYON VE HAVALANDIRMA

1. Her gün düzenli olarak temizlik yapılacaktır.
2. Yer ve yüzeylerin temizliğinde nemli silme-paspaslama tercih edilecek, toz çıkaran fırça ile süpürme işlemlerinden kaçınılacaktır.

3. Temizlikte özellikle sık dokunulan yüzeylerin (kapı kolları, telefon ahizeleri, masa yüzeyleri, spor aletlerinin el ve vücudum sık değdiği bölümleri gibi) temizliğine dikkat edilecek, bu amaçla su ve deterjanla temizlik sonrası dezenfeksiyon için 1/100 sulandırılmış çamaşır suyu kullanılacaktır. Tuvalet dezenfeksiyonu için ise 1/10 sulandırılmış çamaşır suyu kullanılacaktır.

4. Klor bileşiklerinin uygun olmadığı yazır kasa, bilgisayar klavyeleri, telefon ve diğer cihaz yüzeyleri %70'lik alkolle silinerek gerekli dezenfeksiyon sağlanacaktır.

5. Koşu bantları, bisikletler, ağırlık aletleri vb. düzenli olarak temizlenecek, %70'lik alkol ile dezenfekte edilecektir. Bu aletlerin sık dokunulan yüzeyleri her müşteriden sonra temizlenecektir.

6. Temizlik için Sağlık Bakanlığı tarafından ruhsatlandırılmış yüzey dezenfektanları kullanılacaktır.

7. Temizlik bezleri kullanım alanına göre ayrılacak ve her kullanım sonrası uygun şekilde temizlenecektir. Yıkatabilen, tekrar kullanılan temizlik malzemelerin en az 60° C'de yıkanacaktır.

8. Tuvaletlere el yıkama ve maske kullanımı ile ilgili afişler asılacaktır.

9. Tuvaletlere tuvalet kağıdı ve tek kullanımlık kâğıt havlu konulacak, hava ile el kurutma cihazları çalıştırılmayacaktır.

10. Tuvaletlerde sıvı sabun bulundurulacak, su ve sabunlar mümkünse fotoselli olacaktır.

11. Duş ve soyunma kabinlerinin temizliği her müşteri kullanımından sonra tekrar yapılacaktır.

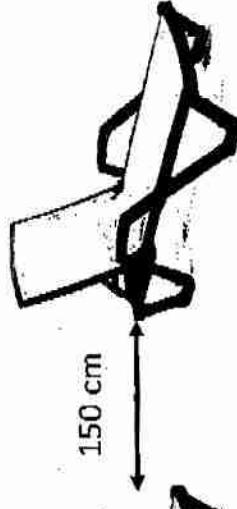
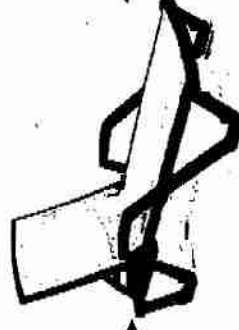
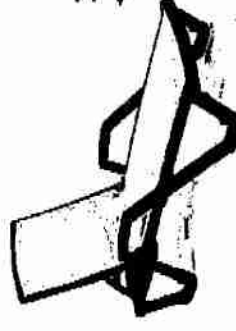
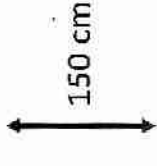
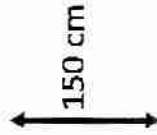
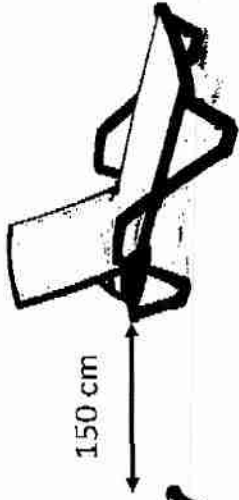
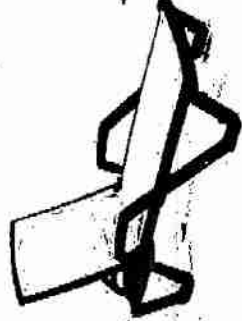
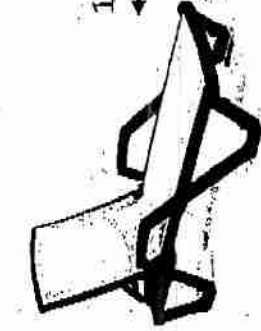
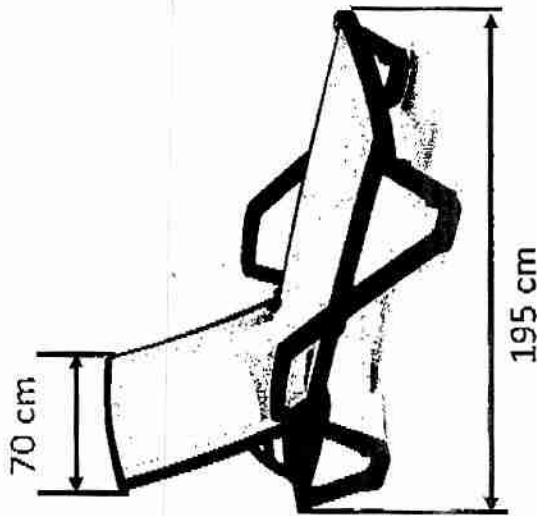
12. Temizlik yapan personelin tıbbi maske ve eldiven kullanması sağlanacak, temizlik sonrasında personel maske ve eldivenlerini çıkarıp spor salonundaki çöp kutusuna atacak, ellerini en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkayacaktır.

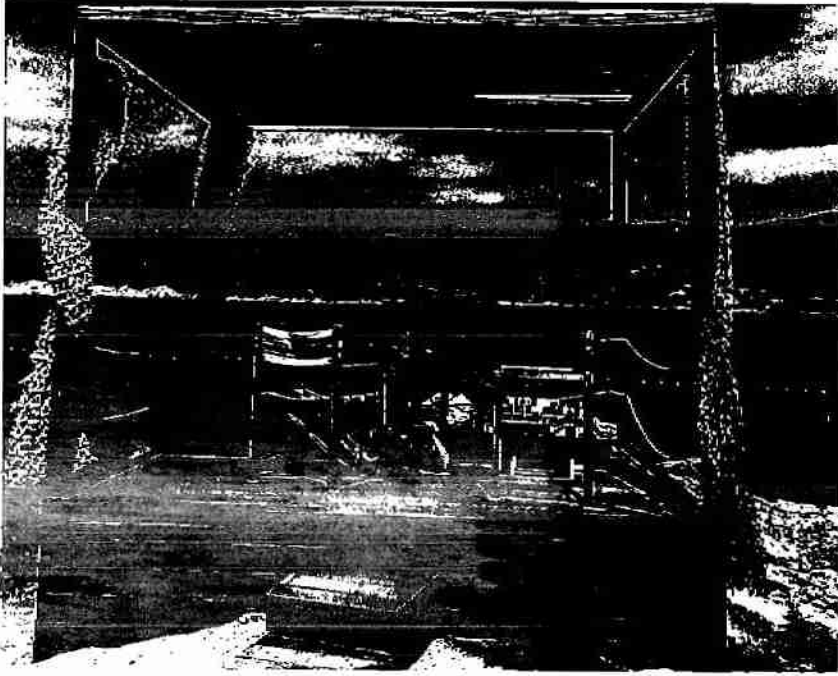
13. Merkezi havalandırma sistemleri bulunan yerlerin havalandırması temiz hava sirkülasyonunu sağlayacak şekilde düzenlenecek, havalandırma sistemlerinin bakımı ve filtre değişimleri üretici firma önerileri doğrultusunda yapılacaktır.

14. Spor salonları sık sık havalandırılacaktır.

Sosyal mesafeyi sağlamak amacıyla uyulması gereken asgari mesafe ölçüsü aşağıda örneklendirilen şekilde uygulanmalıdır.

Standart bir şezlong örneği;

Sosyal mesafeyi sağlamak amacıyla **uyulması gereken asgari mesafe ölçüsünü koruyabilmek amacıyla;**
Localarda sosyal mesafe kurallarına uygun olarak düzenleme yapılmalıdır. Loca alanlarında 2 metrekareye1 kişi olacak şekilde kapasite belirlenmelidir.